

1 • 2018

Offisersbladet

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

Hærens nye artillerisystem
K-9 «Thunder»

Helikopterskandalen NH-90!

Kraftig redusert norsk
tilstedeværelse i Baltikum

ANDØYA FLYSTASJON

Strategisk og operativt
svært viktig!

Litt av hvert
Hva skjer?
Internasjonale nyheter
KAFO & BESO

A TRULY RELIABLE ADVANTAGE

Of all the things that can go wrong on a mission,
your ammunition shouldn't be one of them.

From special forces to regular army, navy and air crews, Nammo provides the reliable advantage to those doing an important job, where and when they need it most. Our relentless focus on real-world operator challenges and constant drive to advance performance and reliability makes Nammo a trusted partner. We provide the tools that get the job done, without fail.

- Ammunition • Rocket Motors
- Shoulder Fired Systems • Demilitarization

www.nammo.com

Nammo
SECURING THE FUTURE

1
Januar 2018

Offisersbladet ORGAN FOR BEFALETS FELLESORGANISASJON

BFO:
Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no - Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:
Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes
til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:
Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:
Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:
Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:
Einar Holst Clausen
Mobil: 928 14 251

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis
BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet
og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er
redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:
Design: punkt&prikke punkt&prikke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER:
Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvaret.

FORSIDE:
P3 Orion, full flaps understellet ute og lasteluke åpen.
Foto: Vegard Breie Forsvaret.

REDAKSJONEN AVSLUTTET:
1. desember 2017
(Bekreftet opplag 1. halvår 2017 - 10.200)

UTGIVELSESPÅN 2018:		
NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
Nr 2 april	23. mars	13. april
Nr 3 juni	8. juni	22. juni
Nr 4 august	10. august	24. august
Nr 5 oktober	28. september	12. oktober
Nr 6 desember	23. november	7. desember

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:
facebook.com/bfo.no
twitter.com/bfo12
instagram.com/bfo12

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT

redaktøren

Må vi reddes av vår rike «onkel» i America?

Etter mange tiår med nedbygging av Forsvaret, må vi i rettferdighetens navn si at det nå skjer en viss utvikling i positiv retning. Det investeres i mye avansert nytt materiell til alle forsvarsgrener, og etterslepet på vedlikeholdssiden reduseres. Baksiden av medaljen er at dette tar store deler av forsvarsbudsjettet, og det må kuttes på andre felt. Vi har fått en knøttliten hær, vi legger ned leire og baser i Hæren, Sjøforsvaret, Luftforsvaret og Heimevernet over hele landet, og eiendommene selges. Vi har for lengst lagt ned alle våre kystfort, flere av våre utbygde forsvarslinjer/bunkere i Nord er avhendet og murt igjen. Vi har nedlagt

Sjøheimevernet, våre avanserte og høyst operative kystkorvetter (MTBer) skal avvikles og minerydderne skrotes. Vi må nøye oss med fire nye ubåter, selv om behovet er minimum seks osv.

Også Forsvarets viktigste ressurs går det ut over - personellet. Personellreduksjonene har vært kraftig de siste 10-15 årene. De aller fleste incitamenter/velferdsgoder er fjernet. Eksempelvis selger Forsvarsbygg unna hunderevis av familieboliger og hybler, og husleien gjenværende boliger skal økes til det de kaller markedspriser. Det kan bli flere tusen kroner ekstra å betale hver måned. Skoletillegget for militært ansatte er kuttet, Forsvarets låneordning er avviklet, økonomisk rådgivningstjeneste er kuttet og Forsvarets feriesenter på Håøya er nedlagt.

Det er her nå den rike «onkelen» fra America kommer inn og redder oss. Han sender oss 3-400 US Marines soldater på «rotasjon» til Værnes, han bygger/ruster opp en QRA-hub for jagerfly på Rygge til nesten 100 millioner kroner, han sender sine P-8 Poseidon over Nordområdene for å avhjelpe vår maritime overvåking, da vi sliter med å operere våre P3 Orion. Han øker øvingsvirksomheten sin i Norge, og får med seg andre allierte til hyppige øvelser, slik at antall allierte soldater på øvelse i Norge ofte overstiger det vi har i vår egen hær. Ikke misforstå, jeg mener det er positivt, men er det slik at alliert tilstedeværelse og forventet alliert støtte i krise/krig har blitt en hvilepute for opprettholdelsen av et eget troverdig forsvar? Har vi har gitt opp håpet om en opptrapping mot 2 % målet? Er vi på vei mot en ny «Marshall-hjelp» periode?

Dette handler kun om penger og hva Regjeringen vil bevilge til Forsvaret og hva Stortinget vedtar. Dette er politikk. Det er i alle fall ikke personellet det står på, for de er dyktige, lojale og gjør alltid sitt beste.

Jeg kan ikke unngå å se hvordan Sverige nå har innsett at den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa er ustabil, og at trusselen fra Russland er økende. De ruster derfor kraftig opp, og jeg er fristet til å si «Look to Sweden».

Da ønsker jeg alle lesere et godt og fremgangsrikt 2018!

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet

faste saker:

Redaktøren: Må vi reddes av vår rike «onkel» i America?	3
BFO leder: Sammenheng mellom planlegging og virkelighet	24
Giv akt! Hørte vi 2%?	25
Hva skjer?	26-33
KAFO&BESO	34
Litt av hvert	36-37, 52-53
Pensjon – spørsmål og svar	40-42
Kjekt å ha!	51
Filmanmeldelse	56-57
Tilbakeblikk	58
Internasjonale nyheter	66

artikler:

FOS vinter – nå kun for GBK!	6-11
Helikoptermarerittet!	12-17
Hærens nye artillerisystem	18-22
Andøya og 333 skvadron – viktigere enn noen gang!	44-50
«Ulsåelig VIP-reise til Cognac»	54-55
Slik utdanner HV sine egne befall	60-61
Kraftig redusert norsk deltakelse i Litauen	62-65

Nyhet!
MAKS 10%
BONUSTAP

NÅ REPARERER VI BILFORSIKRING

Vi har en veldig god nyhet til deg! Nå får du maks ti prosent nedrykk i bonus hvis du får en skade på bilen. Har du hatt en skade i et annet selskap i 2017? Bytt til oss og få bonusen oppjustert!

Vil du vite mer om den nye bonusordningen og fordeler som medlem av BFO?

GÅ INN PÅ IF.NO ELLER RING OSS PÅ 21 49 24 00

Rolig, vi hjelper deg.

FOS vinter – nå kun for GBK!

FOS vinter ble tradisjonen tro gjennomført på Sessvollmoen i uke 2 og 3 i 2018. Denne gjennomføringen ble annerledes enn tidligere, da alle søkerne allerede var ansatte i Forsvaret. Dette er et av resultatene og den første synlige endringen av ny utdanningsordning.

Her får aspirantene føle hvordan det er å falle i en råk med full uniform og med vann på frysepunktet. Foto FMS.

De kalde fakta er at dette opptaket var første gjennomføring hvor man ikke hadde aspiranter til UB-utdanningen. Totalt ble det gitt utdanningstilbud til 101 grenaderer, slik at de kan få opprykk til OR-5. Dette innebærer at Hæren har tatt inn flere til utdanning enn hva de hadde som kvote, mens Luft og Sjø er så å si på kvotetall. Etter hva BFO kjenner til var det 202 søkere til årets opptak, og det var desidert flest søkere fra Hæren.

De fysiske prestasjonene ble gjenstand for diskusjon i opptaket og diskusjonen etterpå. Selv om det i de siste års opptak har blitt utvist stor reservasjon mot å gi dispensasjoner på fysiske resultater, var det denne gangen flere som har fått tilbud med forbehold om å bestå enkeltøvelser – primært 3000 m, før eller i oppstarten av utdanningen. Det ble også uttrykt bekymring om hvor mange som faktisk ble sendt hjem etter de fysiske testene i uke 1.

Det er nok mange grunner til at man under-presterer i forhold til minimumskravene, samtidig er det også grunnlag for en diskusjon om hvorvidt de fysiske kravene gjenspeiler arbeidskravene fullt ut. Paradoksalt nok var det mange som ikke klarte opptakets minimumskrav selv om stillingene de har i dag innebærer et strengere krav til fysisk yteevne. Er det da den ansatte som er i dårlig form, eller er det en beslutningstaker som har vurdert for strengt? Dette bør man reflektere over i brytningen mellom gamle og nye tester, og mulighet til å differensiere krav til styrke og utholdenhet.

Kompetansebehovet i Forsvaret er svært sammensatt. BFO stilte spørsmål om man i innstillingene til utdanning hadde sett på fordelingen av de ansatte opp mot avdelingenes behov for befall. Til en viss grad er dette ivare tatt, samtidig må avvikene korrigeres gjennom beordringer av

BFO på plass under FOS vinter hele uka.

Jentene er også meget interessert i å få mer info fra BFO.

BFO er som vanlig godt synlig både ute og inne.

Det er ikke lett å fire seg over i et tau med stor og tung sekk. Foto FMS.

Kandidatene i full gang med en case der lagstelt skal slås opp korrekt. Foto FMS.

Aspirantene evne til lederskap og oppgaveløsning testes under opptaksperioden. Foto FMS.

Etter en lang og svært utfordrende dag er det godt å få varmet seg og slappet litt av i et varmt telt. Foto FMS.

årets befelselever. Hæren erkjenner at gjennom opptaket til GBK vil det alltid være en overvekt av infanterister og vognpersonell, noe som kan bety at andre våpen- og troppearter underproduserer sersjanter med erfaring. I dag er dette et lite problem – om ett år kan denne problemstillingen bli større. Grunnen til dette er at man endrer inn-takskravene til befalsutdanningen radikalt.

Det er jo også betimelig å vurdere hvordan kvinneandelen blir påvirket når rekrutteringsgrunnlaget endrer seg. I dette opptaket ble det gitt tilbud til 11 kvinner av totalt 94 elever. Dette gir i overkant av 11 prosent. Når man i tillegg vet at det i 2016 var 27 prosent kvinner som gjennomførte førstegangstjenesten, sier dette også noe om muligheten til å rekruttere disse videre til ulike stillinger i fremtiden. Dette må Forsvaret og Forsvarsdepartementet tenke på – det er ikke sikkert at kvinnene anser fremtidens tjeneste og utdanningstilbud til å være attraktivt nok!

BFO markerte tilstedeværelse også denne gang under FOS. Hele uken var flere av BFO tillitsvalgte til stede på Sessvollmoen, for å svare på spørsmål og informere medlemmer og ikke-medlemmer om aktuelle forsvars-saker i tiden. I en godt markert BFO-stand i spisemessa, kunne personellet slå av en prat med BFOs tillitsvalgte, ta med seg informasjonsbrosjyrer, Offisersbladet, få med seg en fersk bolle, eller eksempelvis delta på BFO-Quiz m/premiering. BFOs stand ble flittig besøkt, og er en bekreftelse på at BFO er til stede for sine medlemmer.

Medisinske tester slik som besøk hos tannleggen hører også med.
Foto FMS.

Fysiske tester er også en viktig del av opptaket på Sessvollmoen.
Foto FMS.

HKH Kronprins Håkon besøkte FOS Vinter sammen med forsvarsjefen.

Teamwork der laget skal få en i laget gjennom dette nettet uten å berøre trådene.
Foto FMS.

Kronprins Håkon tok seg godt tid til å prate med kandidatene Foto Haugaard.
Foto FMS.

Lange utmarsjer med tung oppakning natt eller dag må alle igjennom. Foto FMS.

Følg skiltingen delta på BFOs quiz og vinn fine premier.

Helikopter marerittet!

Under visse forutsetninger, kan det norske forsvaret spare minst 11 milliarder kroner og samtidig få doblet helikopterkapasitet. Det vil kreve noen tøffe beslutninger, og noen «kameler må svelges».

EINAR HOLST CLAUSEN

Officersbladet har her innhentet opplysninger fra diverse tidligere publiserte artikler om saken, samt fra industrien.

STORE FORSINKELSER

I 2001 vedtok Stortinget å inngå kontrakt om kjøp av enhetshelikoptret NH90. Første helikopter var forutsatt av Forsvaret og Stortinget å komme i 2005 og hele leveransen på 14 helikoptre skulle være fullført i 2008. Først i 2011 kom første NH90 til Norge, men dette hadde en rekke feil og mangler og var ute av stand til å være i operativ drift.

NÅSITUASJON

Ved utgangen av 2017 var seks NH90 levert til det norske Forsvaret. Disse brukes i hovedsak til testing og utbedring av feil og noe operativ tjeneste. Det første helikopteret med endelig, operativ konfigurasjon forventes å ankomme i løpet av tidsrommet 2017-2018. De resterende åtte NH90 skal etter planen leveres til Norge i perioden 2017-2020, og de seks som allerede er levert skal oppgraderes til operativ konfigurasjon. Derfor antas Forsvaret å ha helikopterberedskap på fregatt og kystvaktfartøy først i 2021. Investeringskostnaden er nå beregnet til 7,2 milliarder kroner, som er en økning på over 3 milliarder kroner fra opprinnelig budsjett.

SKANDALEPROSJEKTET NH90

Fregattvåpenet er ifølge Riksrevisjonen ryggraden i Sjøforsvaret, og skulle med sin helikopterkapasitet være en fleksibel enhet med potensiale både nasjonalt og internasjonalt. Riksrevisjonen gir i sin undersøkelse av fregattenes operative evne kritikk, og anser de påviste mangler ved den tekniske tilstanden til NH90-helikoptrene som sterkt kritikkverdig.

Kjøpet av NH90 blir omtalt som en fiasko i land som Tyskland, Nederland

og Australia etter at det ble avdekket motorproblemer, elektrisk feil i kontrollpanel, feil med nedkjøling av motor, vinduer som sprekker, omfattende korrosjon som følge av flyvning over sjøen, seter som ikke tåler en fullt utstyrt soldat og ikke minst dårlig tilgang på reservedeler.¹

Under høringen 24. februar 2017 rettet forsvarssjef Haakon Bruun-Hanssen og Sverre Diesen krass kritikk mot prosjektet, og uttalte de ville anbefalt en amerikansk helikoptertype. De mente at situasjonen ville være annerledes om Forsvarets råd ble tatt til følge. – Da ville vi ha visst hva vi fikk. Leveringen av disse (amerikanske helikoptrene) har fungert, sa Bruun-Hanssen.²

BESLUTNINGSVEGRING

Sittende regjering har selv uttalt at erfaring viser at NH90 er teknisk komplekst og betydelig mer ressurskrevende i vedlikeholdet enn forutsatt. Forsvarsministeren har likevel uttalt at de ønsker å fortsette innkjøpet av NH90. Ine Eriksen Søreide uttalte under Stortingsmøtet 22. mai 2017 at de ikke utelukker en terminering av kontrakten.

Saken ble diskutert under stortingsmøtet 22. mai 2017. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ved Helge Torheim uttalte at komiteen har merket seg at fraværet av helikopterkapasitet om bord i betydelig grad har svekket fregattens evne til å oppdage og bekjempe ubåter. Gunvor Eldegard (A) uttalte at det var Sjøforsvarets klare oppfatning i 2011 at Norge burde terminere kontrakten. Martin Kolberg problematiserte, i samme møte, at det er ingen som kan ta ansvaret for «slik» i det norske samfunnet, uten å vise til byråkratiske formuleringer. Det bør være hevet over enhver tvil, at denne kontrakten burde vært terminert.

HOVEDPROBLEMET ER LIKEVEL DRIFTSKOSTNADER
Driftskostnadene for NH90 varierer med antall flytimer. Med nåsituasjonens antall timer i luften, mangel på reservedeler og utbedring av feil koster det 175.000 NOK å drifte NH90 per flytime. Til sammenligning koster eksem-

pelvis Sikorsky's Seahawk MH-60R 34.000 NOK per time. Det operative miljøet rundt NH90 har derimot liten tro på en vesentlig bedring av situasjonen. Regjeringen måtte i 2017 budsjettere med en ekstrabevilgning på 51 MNOK til kjøp av eksterne vedlikeholdstjenester for NH90-helikoptrene.³ Forsvarsmateriell har nå inngått en kontrakt om vedlikehold av norske NH90-maskiner med finske Patria til en verdi på 100 MNOK.

OPERATIV EVNE NH90

Sjef Luftforsvaret generalmajor Tonje Skinnarland gikk langt i sitt foredrag i Oslo Militære Samfund i 2017, når hun beskrev de store utfordringene med NH90, og det faktum at de ikke leverte operativ evne. For etter å ha ventet på helikoptrene i 16 år, er de norske NH90 fortsatt ikke operative. Mye teknisk vedlikehold per gjennomførte flytime har ført til at NH90 kun har fløyet rundt 125-150 timer per helikopter per år de siste årene, som ligger langt under det Forsvaret har behov for. NH90 har en operativ tilgjengelighet på 40% i Norge i dag. Dette skyldes planlagt vedlikehold og utbedring av feil. Full operativ evne er ikke forventet før tidligst i 2021, uten at man er garantert at tilgjengeligheten er bedre enn i dag. Det vil si at Fregattvåpenet vil operere store deler av sin levetid uten helikopterkapasitet, en av fregattens viktigste egenskaper.

TÅLER IKKE REGNVÆR TIL SJØS OG 20 GRADERS KRENGNING LANDINGSPLASSEN PÅ FARTØYENE

NH90 tåler per 2017 ikke å stå på dekk i dårlig vær og var i januar 2017 ikke sertifisert til å lande på fartøy utaskjærs.⁴ Dette skal komme av at helikoptrene kun tåler en krenkning på 20 grader på dekk. Fartøyene har tidligere blitt utsatt for opptil 50 graders helning. Kystvaktssjef, Sverre Engeness, har uttrykt at det er et savn ikke å kunne frakte syke sjøfolk i land med helikopter. Prosjektkoordinator, Knut Erik Oulie, har uttalt at de er ganske sikre på at det er en midlertidig begrensning, men ga ingen garantier for at problemet blir løst. I 2008 ble det besluttet at NH90-leveransen i første omgang er prioritert til Kystvakten. Lynx-helikoptrene er for lengst utfaset, noe som har ført til at to kystvaktskip har vært uten helikopter i to år allerede.

HVA KAN VI GJØRE?

Sikorsky MH-60R Seahawk er et amerikansk militært maritimt helikopter som har vært i aktiv tjeneste i flere år. Sikorsky er eiet av Lockheed Martin, en av verdens største produsenter av forsvarsutstyr. Lockheed Martin produserer som kjent også Norges fremtidige jagerfly F-35.

De skyhøye driftskostnadene på NH90 gjør det langt billigere å fullføre NH90 kjøpet og så erstatte de med Seahawk, selv om man ikke får kansellert kontrakten på NH90. Det oppsiktsvekkende er at en slik løsning blir altså minst 11 milliarder kroner rimeligere enn å fortsette å operere NH90 selv uten å ta med inntekter fra salg av NH90 man besitter med i beregningen. I tillegg vil norsk operativ militær evne øke dramatisk. Seahawk kan leveres raskt og med en levetidskostnad som er langt lavere enn for NH90. Danmark har allerede kjøpt Seahawk og Sverige har kjøpt søstertypen Black Hawk fra

Sikorsky. Sistnevnte var operative kun 18 måneder etter bestilling. Officersbladet er helt klar over at investeringsbudsjett og driftsbudsjett er to vidt forskjellige budsjett, men det er vel forsvarsbudsjettet som helhet som bør være vurderingsgrunnlaget?

Innføring og opplæring på Sea Hawk/Black Hawk burde også gå smertefritt og raskt i Norge, da våre elever på helikopterutdanning i USA faktisk får sin utdanning blant annet på Black Hawk!

«PROVEN IN COMBAT»

Seahawk (i forskjellige versjoner) brukes i dag av blant andre USA, Danmark, Australia, Brasil, Hellas, Japan, Spania, Taiwan, Singapore, Thailand og Tyrkia. Seahawk er verdens mest benyttede og mest avanserte marinehelikopter og det er per i dag produsert mer enn 700 Seahawk helikoptre, og det er produsert mer enn 4.000 Hawk helikoptre fordelt på alle varianter.

Det er også verdt å merke seg at Kongsberggruppen allerede har et samarbeid med både Lockheed Martin og Sikorsky. Et slikt helikopterkjøp vil dermed kunne skape positive ringvirkninger for Forsvaret og norsk forsvarsindustri.

Å beholde kontrakten med NH90 vil, basert på dagens flytimepris over 30 år, koste 29,3 milliarder kroner. Selv ved å regne investeringskostnaden til NH90 på 7,2 MRD NOK som kostnad av å terminere kontrakten og ta utgangspunkt i en flytimepris på 175.000 kroner per helikopter over 30 år, vil en terminering av kontrakten med NH90 og nyinvestering og vedlikehold av Sikorsky MH-60R koste 18,2 MRD. Det betyr at Staten og Forsvaret vil spare 11,1 MRD kroner på å utfase NH90 og kjøpe Seahawk. I tillegg kommer en ikke ubetydelig verdi ved å avhende NH90 materiellet med sine 14 helikoptre og reservedeler i markedet, om man er tvunget til å fullføre kontrakten. Om man står i posisjon for å terminere NH90 kontrakten vil besparelsen følgelig bli over 18 milliarder.

Rett før Officersbladet skulle i trykken, hadde avisa Nordlys en artikkel om en gradert rapport om NH-90 utfordringene, som Nordlys har fått kunnskap om. Stemmer opplysningene, gjør det ikke katastrofen mindre, spesielt for Kystvakten! Her er et utdrag fra artikkelen;

Problemene står fortsatt i kø, og NH-90 vil trolig aldri kunne dekke det behovet for helikopterstøtte som lå til grunn for bestillingen i 2001. Forsvarsstaben mener dagens reelle behov for helikoptertimer er 5.400 pr. år. Analyser fra Luftforsvaret peker mot at NH-90 i beste fall vil kunne levere 2.100 flytimer – fra 2030! Dette er bakgrunnen for de oppsiktsvekkende konklusjonene i utkastet til rapport som Nordlys kjenner innholdet i. NH-90 resursen er så begrenset at det rett og slett ikke er noe å dele på. Det blir anbefalt at alle NH90-helikoptrene Norge får tak i skal overføres til fregattvåpenet. Kystvakten må i fremtiden klare seg med støtte fra innleide, sivile helikoptre, eller såkalte UAV-er (droner). Samtidig sår man alvorlig tvil om hvorvidt droner vil kunne fungere under de rådende værforholdene i Nord. Bruken av sivile helikoptre er også svært usikkert fordi en slik bruk av sivile ressurser på militære fartøyer, reiser alvorlige juridiske og folkerettslige problemstillinger.

OPPSUMMERING AV KOSTNADER:

	Seahawk: (NOK/USD: 8,00)	NH90
Investering (fast)	kr 6 700 000 000,00	kr 7 200 000 000,00
Flytimepris	Kr 34 000,00	Kr 175 000,00
Flytimer i året per helikopter	300	300
Årlig driftskostnader per helikopter	kr 10 200 000,00	kr 52 500 000,00
Antall år	30	30
Antall helikoptre	14	14
Totale driftskostnader over levetid	kr 4 284 000 000,00	kr 22 050 000 000,00
Totalpris prosjekt	kr 10 984 000 000,00	kr 29 250 000 000,00
Differanse fordel Seahawk	Kr 18 266 000 000,00	
Pris terminering NH90	kr - 7 200 000 000,00	
Minimumsbesparelse	kr 11 066 000 000,00	

Fotnoter
1 <https://www.nrk.no/nordland/nh90-helikopter-vekker-frustrasjon-i-utlandet-1.13320483>
2 <https://www.aldrimer.no/nh-90-ikke-lys-i-enden-av-tunnelen/>
3 <https://www.riksrevisjonen.no/rapporter/Sider/Fregatt.aspx>
4 <https://www.nrk.no/nordland/nye-kystvakthelikopter-taler-ikke-darlig-vaer-1.13318376>

Australia er godt fornøyd med sine Sikorsky Seahawk.

HELIKOPTRE TIL HÆREN?

Debatten om helikoptre til Hæren har pågått en god stund nå. Bardufoss flystasjon er vedtatt nedlagt og Bell helikoptrene til 339 skvadron skal overføres til Rygge/720 skvadron. Hærens behov for helikoptre for troppetransport og evakuerings-oppdrag bør være udiskutabel. Våre Bell 412 helikoptre er sikkert helt ok til bruk for Forsvarets spesialstyrker og Politiets Delta-styrke, men Hærens fremtidige helikoptre bør imidlertid kunne ta med flere soldater enn dagens Bell 412, som i utgangspunktet er et sivilt helikopter tilpasset bruk i Forsvaret. Dessuten har ikke dagens Bell 412 helikopter en evighetsgaranti. De må om ikke mange år erstattes av nye helikoptre.

Sjef Hæren generalmajor Odin Johannessen har vært tydelig på at helikoptre til Hæren er en av hans prioriteter. Behovet for rask forflytning/innsetting av personell i en stridsituasjon, og ikke minst evakuering av sårede, er en svært ønsket kapasitet.

Med et fremtidig innsparings-potensiale etter modellen beskrevet ovenfor, og i en totalkostnadsramme i 20-30 års perspektiv, bør Norge kunne vurdere Sveriges helikopterløsning. Dette er hva Sverige gjorde:

Sammen med amerikanske avdelinger gjorde man den største helikopterlandsettingen noen gang i Sverige.

En Blackhawk i evakueringsrollen i US Army.

DEN SVENSKE MODELLEN

- Sommeren 2010 besluttet den svenske regjering å gå til anskaffelse av et nytt helikoptersystem.
- Etter utredning av mulige alternativer besluttet FMV i starten av 2011 å innlede sluttforhandling med amerikanske myndigheter om innkjøp av 15 UH-60M Black Hawk helikopter fra Sikorsky Aircraft Corporation. Sverige anskaffet UH-60M Black Hawk via en mellomstatlig FMS-avtale med USA.
- I november 2011 overleverte USA de første helikoptrene til FMV ved Sikorsky sin fabrikk i Stratford, USA.
- I desember 2011 var de første 2 helikoptrene på plass hos det svenske Forsvaret i Linköping, og i januar 2012 ble den formelle overleveringen gjennomført.
- Etter 18 måneder var alle helikoptrene levert og i operativ drift.
- Sverige satt av 4,7 milliarder SEK i budsjettet til helikopteranskaffelsen. Denne prisen skulle dekke innkjøp, utdanning av personell, logistikk, drift og vedlikehold frem til 2020.
- Et amerikansk utdanningsteam, kalt Tactical Assisstance Fielding Team, bisto det svenske luftforsvaret med utdanning av piloter i Malmen i Sverige. Helikopterteknikere fikk sin trening i USA.
- Avtale om teknisk vedlikehold av helikoptrene ble inngått med Saab i Sverige. Etter de første årene med vedlikehold ble denne tjenesten satt ut på anbud og utføres i dag av Patria.
- Offisersbladet var til stede på Army Summit 2017 i Oslo, der den svenske hærsejefen uttalte at Sverige er svært fornøyd med helikoptrene. De er særdeles viktige for Hæren, de er pålitelige og benyttes i stor utstrekning, noe Offisersbladet fikk demonstrert under storøvelsen Aurora i Sverige i 2017.

UH60 Blackhawk.

fakta

Sikorsky har to pågående produksjonslinjer, én i USA og én i Polen. Black Hawk er et velprøvd system uten barnesykdommer som har bevist seg i fred, kriser og krig. Sikorsky har inngått avtale med US Government om leveranser og support frem til 2070. UH-60M er den siste og mest moderne varianten i Black Hawk familien med glasscockpit og moderne digital avionikk. Helikoptrene produseres av Sikorsky Aircraft, et Lockheed Martin selskap, med hovedsete i Stratford, Connecticut, USA. Black Hawk er produsert i mer enn 3.000 eksemplarer og er levert til flere enn 30 land. Helikoptertypen har gjennomført mer enn én million flytimer i Irak og Afghanistan. US Army alene har mer enn 6 millioner flytimer totalt på typen.

Motorer	2 stk General Electric T700-GE-701D
Lengde	15,3 meter
Høyde	3,8 meter
Kabinhøyde	1,37 meter
Tomvekt	5600 kg
Maks vekt	9900 kg
Maks hastighet	280 km/t
Crew/passasjerer	13 soldater + 2 piloter

Hærens nye artillerisystem

K9 Thunder skyter en Nammo 155 mm IM HE-ER Base Bleed (BB) granat ut til en rekkevidde på 43,6 kilometer. Med en utgangshastighet på 950 m/s, når granaten det høyeste punktet av den ballistiske banen opp til en høyde på 15 kilometer før den går ned til det angitte målområdet mer enn 40 kilometer i horisontal avstand fra avfyringsposisjonen. Kruttsatsrøyken som sees etter granaten er ikke en rakett fremdrifts effekt, men en effekt som reduserer luftmotstandsdraget etter at den er skutt ut av kanonrøret. Foto: Thomas Danbolt/Nammo

WALTER CHRISTIAN HÅLAND

20. desember 2017 undertegnet direktør i Forsvarsmateriell, Mette Sørfonden, avtalen med Hanwha Land Systems (HLS) om anskaffelse av nytt artilleri system fra Sør Korea. Anskaffelsen omfatter 24 K9 Thunder 155 mm selvdrevne pansrede haubits system (SPH system) og 6 tilhørende ammunisjons kjøretøyer, de pansrede K10 ARV (Ammunition Resupply Vehicles). Det er også langt inn en opsjon på en anskaffelse av ytterligere 24 K9 skyts. Prosjektet omfatter også punktmålsammunisjon, røykammunisjon, materiell for utdanning og logistikk.

I tråd med Forsvarsdepartementets retningslinjer inngås det også en avtale om industrielt samarbeid med HLS parallelt med inngåelse av materiellkontrakten. Avtalen innebærer blant annet at leverandøren skal overføre testutstyr, treningsmateriell og teknisk kunnskap til Bjerkvik tekniske verksted (BTV) slik at dette verkstedet kan stå for service og

vedlikehold av de norske skytsene. Det er intensjon om å inngå en samarbeidsavtale med Finland slik at BTV også kan vedlikeholde finske skyts av samme type. De første skytsene vil leveres i 2019, og hoved leveransen gjennomføres i 2020. Prosjektets totale kostnadsramme er på ca. 3,2 milliarder kroner.

VALG BASERT PÅ OMFATTENDE VINTERPRØVER

Anskaffelsen av det nye systemet har vært underlagt konkurranse mellom flere leverandører. Basert på innkomne tilbud ble det gjennomført omfattende vintertesting av skyts fra fire forskjellige leverandører, 11. - 30. januar 2016.

De fire leverandørene som deltok under vinter prøvene og som konkurrerte om å bli valgt til prosjektet med kallenavnet VIDAR (Versatile InDirect ARtillery-system) deltok med:

- K9 Thunder (HLS),

Høy presisjon over lange avstander med 155 mm IM HE-ER 155 mm IM HE-ER er designet for å slå ut lettpansrede og myke mål over 40 km unna (med en L52 kaliberkanon). IM-eksplosiver gir en forbedret eksplosjons- og fragmenteringseffekt, og har større innvirkning på halvharde mål. For økt fleksibilitet inneholder granaten en utskiftbar Base Bleed og en hul base. Nammos 155 mm kaliber ammunisjons familie er designet for å betydelig øke effekten av artilleriet. Her sees plassert på bakken, en 155 mm IM HE-ER-granat og en 155 mm TP-ER kostnadseffektiv trening granat med samme ballistiske egenskaper som IM HE-ER (tilgjengelig i to versjoner: inert [ingen eksplosiver] eller med en liten eksplosiv spotting ladning). Foto: Thomas Danbolt /Nammo

- Panzerhaubitze 2000 (Krauss-Maffei Wegmann - KMW),
 - RUAG M109 Upgrade (en oppgradert/modernisert M109A2, RUAG) og
 - CAESAR (lastebil montert system, Nexter Systems).
- K9 Thunder og RUAG sin oppgraderte M109A2 SPH ble i juni 2016 valgt som de kandidatene man skulle gå videre med. Valget av K9 har vært forventet siden Forsvarsmateriell gjennomførte vinter testene.

EN INVESTERING FOR FREMTIDEN

– MORGENDAGENS TEKNOLOGI I DAG

Hvorfor K9 og ikke RUAG sin oppgraderte M109A2? På den ene siden, angående fremtidig vekstpotensial for en plattform, er det viktig å kjøpe nytt utstyr for å ha moderne og effektive systemer som tilfredsstiller dagens og fremtidige behov. På den annen side: Ytterligere teknologiske utviklingsmuligheter for RUAG sin oppgraderte M109A2 anses

usannsynlig, og de gamle komponentene som motor, girkasse, drivverk etc.) vil i midten av 2020-tallet ha nådd slutten på den tekniske levealderen. Reservedeler vil da være vanskelige å få fatt i. RUAG oppgraderte M109A2 har en L47 kaliber kanon og ikke en L52 kaliber kanon, som er standard i dag.

K9 THUNDER ER ET VERDENS LEDENDE 155 MM/ L52 KALIBER-SELVDRETVET HAUBITS SYSTEM NÅR DET GJELDER PRODUKSJONSVOLUM

Republikken Koreas Hær (RKH) var den første i Asia som tok i bruk et 155 mm /L52 kaliber SPH system. K9 er designet og utviklet for RKH, og har fått en betydelig forbedring i kapasitet sammenlignet med deres nåværende K55/K55A1 (den sørkoreanske varianten av M109A2). K9 vil erstatte RKH sine 155mm/L39 kal. M109A2 skyts og øke antallet skyts.

K10 ARV oppfyller kravene til den vesentlig økte mengden ammunisjon som brukes i moderne krigføring slik at K9 Thunder kan oppfylle de taktiske kravene til hurtig skyting med stort effektivolum og Shoot & Scoot. K10 har en fullt ut automatisert ammunisjons etterforsynings evne til å maksimere effektiviteten til artilleribatterier. Vogn delen til K10 er lik K9 og det gir samme taktisk mobilitet og effektivitet i logistikkstøtten. Foto Hanwha Techwin

NÅR ERFARING TELLER

HLS var hovedkontraktør for samproduksjon av 1040 M109A2 for RKH. Den første XK9-prototypen ble ferdigstilt i 1994, og de første produksjons versjoner ble levert i 1999. I Sør-Korea er det levert totalt 1136 K9 og 179 K10.

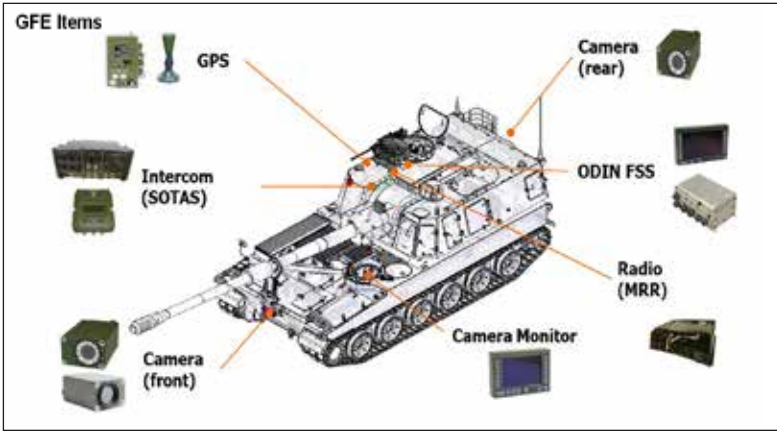
K9 er det eneste SPH systemet som er i masseproduksjon. K9 har bevist sin overlegenhet gjennom demonstrasjoner og evalueringstester i ulike prøvefelt under ekstremt vær, i jungler, i ørken og meget kalde områder. K9 er designet for å kunne operere i koreansk fjellterreng og har utmerket mobilitet og kompatibilitet med andre feltartillerienheter. K9 har blitt operert i RKH siden 1999 (K10 fra 2009). K9 regnes som en av de viktigste konvensjonelle avskrekkende enheter i RKH.

FELTARTILLERIBATTERIETS TAKTISKE KONSEPT MED K9 OG K10

K9 og K10 er designet for manøvreringsoperasjoner på en høyteknologisk slagmark, sammen med stridsvogner og stormpanservogner. K9 er et bruks-tilpasningsbart våpensystem med et sofistikert ildkontrollsystem innebygd i hver K9 og med koordinasjonen av feltartilleribatteriets kommandovogn (Fire Direction Center [FDC]), er K9 i stand til å levere indirekte ildstøtte for å spre, undertrykke og nøytralisere fiendens evne til å føre strid i et nettverks basert miljø. I RKH har et feltartilleribatteri med K9 og K10 den allsidige kapasiteten som trengs for å engasjere fiendens mål. Der støtter én K10 to K9. K10 har et fullt automatisert robotisert ammunisjons leveringssystem og etterforsynings evne til å maksimere effektiviteten av artilleri skytsene. K10 har den samme pansrede vognen, motorkraftpakken og beltedrifts system som K9. Det gir effektivitet i logistikkstøtte og taktisk lende forflytning. K9 medbringer selv opp til 48 skudd om bord. Etter å ha lastet opp ammunisjonen lagret i ammunisjon dump eller fra ammunisjons etterforsynings lastevogner, har K10 104 skudd om bord, tilstrekkelig til en umiddelbar etter forsyning. Når det trengs, og uansett hvor K9s posisjon er, og uavhengig av vær, dagslys eller mørke, kjører K10 fram til K9 ildstillingen og etter forsyner K9. Ammunisjonen overføres automatisk. K10 har en elektrisk drevet teleskopisk arm med transportbånd til å overføre granater og driv ladninger som mates inn i luken på baksiden av K9-tårnet med 48 granater og ladninger med en hastighet på mindre enn 18 minutter. Mannskapet er under panser beskyttelse hele tiden. Med K10 kan skytsene opprettholde alle ildoppdrag med tilførsel av ammunisjon i terreng. Skulle en K9 få motortrøbbel, kan en K10 trekke den med seg. Det trengs ingen bergingsvogn.

K9 OG K10 KARAKTERISTIKK

- 155mm/L52 kal. K9 med et mannskap på bare fire soldater er auto- nomt med et modulært innrettings- og posisjonssystem, og et KONGS- BERG automatisk ild kontrollsystem koblet til C12-nettverket.
- K9 er et moderne skyts som har vist pålitelighet og nøyaktig ildgivning.

ODIN integrert SPH ild kontroll system - risikofri integrasjon ODIN (C2) til ODIN (FCS) - Systemnettverk til andre norske avdelingers utstyr. Illustrasjon: Taeho Kim

- K9 kan kjøre i ildstilling i vanskelige terreng under alle værforhold.
- K9 har en 52 kaliber kanon og et 23 liters drivladnings forbrennings- kammervolum som er kompatibelt med alle NATO 155 mm standard ammunisjons typer og samsvarer med Joint Ballistic Memorandum of Understanding (JBMoU).
- K9 er i stand til å levere indirekte ildstøtte for å spre mål, nøytralisere og udyktig gjøre fiendens evne til å føre strid i et nettverks-sentrert miljø.
- K9 har stor ildkraft og skuddtakt for å gi rask og konsentrert virknings ild over tid. Ammunisjon om bord er 34~48 skudd.
- K9 har evne til å levere ildstøtte på avstander over 40 km: K9 skjøt en Nammo 155 mm IM HE-ER (Insensitive High Explosive Extended Range) Base Bleed (BB) prosjektil ut til en rekkevidde på 43,6 kilometer. Skytingen fant sted på det svenske skytefelt test området Ravlunda, 2. - 4. mai 2016. Testen ble kontrollert av Forsvarets forskningsinstitutt. Maksimalt 54 km er oppnådd i en prøveperiode med HE-RAP-granater.
- K9 er designet og utviklet til det taktiske konseptet “Skyt og Stikk av” (Shoot & Scoot). K9 Thunder kan avfyre første skudd innen 30 sekunder mens den er i stopp og etter 60 sekunder mens den er i bevegelse så snart den mottar ildordre informasjon fra FDC. Etter å ha fullført oppdraget, kjører K9 raskt vekk fra den primære avfyringsposisjonen (før fiendens kontrabeskytning rekker fram) og gjennomfører neste oppdrag. En tre skudds ildskur kan avfyres på mindre enn 15 sekunder. Maksimal skuddtakt er fra seks til åtte skudd i minuttet i tre minutter. Vedvarende skyte hastighet (skuddtakt) er fra to til tre skudd i minuttet i en time.
- K10 har samme vogn del (chassis), motor/gir og beltedrift som K9.
- K9 og K10 har stålpanser som gir mannskapet, ammunisjon og utstyret om bord beskyttelse mot 155 mm granat splinter, panserbrytende 14,5 mm prosjektiler og personell miner. I NBC situasjoner kan mannskapet

De gamle norske hærens M109A3GN, kan ikke ta seg fram over kupert terrenget i dyp snø og utføre umiddelbart et ildoppdrag. Ildstillinger må i så fall klargjøres med snøryddings maskiner. Foto: Ole-Sverre Haugli/Forsvaret

- utføre ildoppdrag garantert ved at vognen har luft rense system og at mannskapene har medbrakte vernemasker.
- K9s og K10s 1000 hk MTU-motor med Allison-girkasse gir høy effekt i forhold til vekt (K9: 21,6 hk/t *) og har like god mobilitet som moderne stridsvogner og europeiske infanteri kampvogner med beltedrift. [*Jfr. Leopard 2A4: motor effekt 1500 hk/vekt 62,5 = 24 hk/t].
- K9s og K10s individuelle HSU (Hydro-Pneumatic Suspension Unit) på hver hjulstasjon minimerer støt og vibrasjoner til vognrommet og reduserer derved besetningens tretthet betydelig. HSU gir en raskere stabilisering av kanonen mellom avfyring av skudd.

K9-FAMILIEN

Foruten Republikken Korea, viser de nevnte landene nedenfor at K9 155 mm/L52 kaliber PANSER HAUBITS SYSTEM (PHS) kvalifiserer seg for å være det største antallet L52 kaliber SPH-systemer i verden i form av det planlagte produksjons-volumet og som er eller vil bli tatt i bruk. Det er også det eneste SPH-systemet som er i masseproduksjon i dag.

TYRKIA

I 2001 undertegnet den tyrkiske landstyrke kommandoen en kontrakt med Techwin for leveranse av K9 delsystemer for integrasjon med lokalt produserte komponenter i Tyrkia. Levering av den tyrkiske PHS, navngitt T-155 Firtina (Storm), startet i 2004. Produksjonen i Tyrkia startet i 2012 og totalt 350 T-155 Firtina vil bli produsert, og produksjonen fortsetter.

INDIA

14. mai 2017 undertegnet det indiske forsvarsdepartementet den første haubits-ordren til et indisk privat forsvarsmateriell selskap, Larsen & Toubro (L & T). Kontrakten var på 700 millioner dollar. L & T vil produ-sere 100 enheter 155 mm/L52 kaliber PHS i India sammen med Hanwha Techwin. Indias valg etter omfattende sammenligning prøver mot et russisk systemet på nytt vist at K9 er det ledende L52 kal. PHS i verden.

POLEN

To K9 -vogner uten kanon tårn ble levert til Polen for montasje av et polsk lisensbygd “AS90 Braveheart” 155 mm/L52 kaliber kanon tårn. Denne PHS -en er betegnet Crab «Krabben») og etter prøver godkjent for produksjon, ble åtte K9 vogner levert i 2008. Etter denne første pre-serien ble produksjonen overlatt til Samsung Techwin i 2014. 120 flere K9 vogner er i ordre for den polske hæren.

FINLAND

2. mars 2017 undertegnet den finske forsvarsministeren en kontrakt om kjøp av totalt 48 K9 PHS, reservedeler og utdanning. Det estiske forsvars-departementet besluttet å slutte seg til Finlands plan om å erverve K9.

ESTLAND

Som en del av utviklingsprogrammet for å oppgradere militært utstyr, skal Estland kjøpe minst 12 K9, og i henhold til gjeldende planer skal de tas i bruk innen 2021.

EGYPT

Den egyptiske hæren har utført evalueringstester for K9 PHS i Egypt. Endelig kontrakt forventes inngått tidlig i 2018.

UTDANNING AV VERNEPLIKTIGE PÅ DE NYE SKYTSENE

De tekniske håndbøkene og bruker håndbøkene til K9 har den redaksjonelle likheten til M109 håndbøkene som man er vant til. I tillegg leveres interaktive elektroniske tekniske håndbøker. Utdanning av vernepliktige til aktivt å kunne bruke det nye K9 systemet kan gjennomføres på 4 uker for mannskapene og 2 uker for vedlikeholds personell. Det skyldes enkelhet og likhet med bruk av M109. Dette har finnene vist i praksis.

Høyere mobilitet - utstyrt med en 1000 hk dieselmotor med motorkraft-til-vekt-forhold på 21,6 hk /tonn og med et hydro-pneumatiske fjæringssystem, gjennomføres «skyt og stikk av» ildoppdrag med K9 Thunder i varierende omgivelser og terreng. Foto: Walter Christian Håland

NORDISKE SAMARBEIDSMULIGHETER - NORDEF Norge kan sammen med de to andre landene Finland og Estland etablere en base for et systemfellesskap og dermed ha fordelen av å maksimere bruken av delsystemer fra regionen i tillegg til full system støtte fra HLS.

LEVETIDS STØTTE

HLS vil gi full system støtte gjennom hele livssyklusen for vedlikehold av K9 ved bruk av Integrert Logistikk Støtte (ILS) -pakke. Alle ILS elementer er optimert basert på felt data som har vært samlet og analysert hvert tredje år siden K9 var utviklet og brukt i oppsetningene. ILS for K9 inkluderer:

- Reservedeler - garantert til 2050
- Logistikkstøtteanalyse rapport
- Interaktiv elektronisk teknisk håndbok + Teknisk håndbok-publikasjon
- Test og diagnostisk utstyr/spesialverktøy
- Utdanningshjelpemidler
- Levetids støtte og nytte regional støttebase og teknisk overføring til lokal enhet etter ønske
- ILS og tekniske data for å administrere vedlikeholds nivå 2 ~ 4
- Etablere felt vedlikeholds tjeneste hos et nordisk selskap
- Utdanne instruktører i et nordisk/baltisk land

- Overføre TLS-aktivitet til nordiske/baltiske land etter første 5 års Levetids støtte
- Opprettholde REACH BACK til HLS for vedlikeholdsstøtte.
- Utvikle nasjonal industri som en del av den globale forsyningskjeden for K9 SPG International. Etablere Regionale deleforsyninger
- Lisensierte K9 komponenter, produsert i Polen og eller Tyrkia, kan benyttes i en nødsituasjon
- Danne en helhetlig brukergruppes dialog for å maksimere støtte kapasiteten.

NORSK INDUSTRI

Gjenkjøps muligheten ved valget av K9 gir industri bransjens samarbeid og muligheter gjennom en global forsyningskjede til K9-systemet og gjennom overføring av teknologi. Kongsberg Gruppen (KONGSBERG) har inngått kontrakt med HLS å levere Integrated Combat Solution (ICS) til Finlands nye K9 artillerisystem. Det betyr at KONGSBERG kan levere risikofri integrasjon av ODIN (C2) til ODIN (FCS) og systemnettverk til annet norske militære styrkers utstyr, og risikofri integrasjon for fjernstyrt våpenstasjon til K10. Nammo vil levere ammunisjonen 155 mm HE-ER (High Explosive Extended Range) og røykgranat ammunisjon.

fakta

MAJOR (P) WALTER CHRISTIAN HÅLAND

Major (P) Walter Christian Håland har gjennomført artillerikurs i Norge og Storbritannia. Han har tjenestegjort i det norske feltartilleriet i mange år.

Han tjenestegjorde som FN-offiser i Libanon 1979-1980.

Før pensjonsalder, tjenestegjorde han to år som oberstløytnant ved Materiellavdelingen, FORSVARETS OVERKOMMANDO. Håland er medlem i European Military Press Association.

Last ned Offisersbladet-appen - få en annerledes leseopplevelse!

Den nye App'en heter Offisersbladet+, og skal fungere på iPad, Androide lesebrett og alle typer mobiltelefoner

Last ned utgavene og du har ditt eget Offisersbladet-bibliotek.

Fremragende bildekvalitet på lesebrett-utgaven, og tekstspalter du selv drar opp med fingeren.

Sammenheng mellom plan og virkelighet

I starten av året er det to saker som trekker opp retningen for den videre utviklingen av Forsvaret og implementeringene av langtidsplanen. Det er den tradisjonelle talen til Forsvarsministeren i Oslo Militære Samfund (OMS) og den nye regjeringsplattformen som er utarbeidet mellom Høyre, FrP og Venstre. Dette er selvsagt noe som er meget viktig for våre medlemmer og for BFO som organisasjon. I tillegg har en nå virkelig begynt å gå løs på prosessen med å meisle ut ny offentlig tjenestepensjon mellom partene i Staten. Et krevende arbeid som det er på høy tid kommer i gang.

Under sin årlige status oppdatering i OMS ga Forsvarsministeren sitt bilde på situasjonen i Forsvaret. I innledning og avslutning pekte han på personellet som den viktigste ressurs. Ett kjent standpunkt som det er liten motstand mot. Det store spørsmålet er hvordan dette kommer til uttrykk når det gjelder konkret satsning på personellet som den viktigste ressursen. Her ligger det fra min side store bekymringer når det gjelder implementeringen av langtidsplanen. For det første ser vi nå for fullt konsekvensene av utdanningsreformen. Her er det lite som minner om en satsning på kompetanse. Selv om ministeren i sin tale trekker opp de samme argumentene som tidligere med vekt på bedre samhandling og større utnyttelse av kompetansemiljøene, så er den faktiske situasjonen noe mer nyansert. Vårt bilde er marginale kompetansemiljø, særdeles liten understøttelse av utdanning på lavere nivå og betydelig risiko knyttet til tilstrekkelig rekrutteringsgrunnlag. Samtidig ligger ambisjonene om økt ståtid til grunn. Sannsynligvis det viktigste suksesskriteriet for OMT.

Dette understøttes ikke gjennom store reduksjoner i utdanningen og et stadig sterkere press på personalkostnadene. Da vil en lett tape kampen om de gode hodene i startene og ikke ha tilstrekkelige incentiver til å øke ståtiden.

Dette er den faktiske virkeligheten som følge av langtidsplanen, innføringen av OMT og føringene på utdanningen gitt i iverksettingsbrevet. Dessverre er det lite her som minner om at personellet er den viktigste ressursen. Derfor bør politisk ledelse nå se på hvilke tiltak som skal understøtte den viktigste ressursen og ikke bare stadfeste at personellet er det. Dette må vises gjennom handling.

Den andre saken som trekker opp hva vi kan forvente i de kommende årene er formuleringene om Forsvaret i den nye regjeringsplattformen. I forkant av valget i 2017 var det klare signaler fra de fleste partiene når det gjaldt en forpliktelse knyttet til å jobbe raskere mot et Forsvarsbudsjett på 2 % av BNP. I langtidsplanen ser en spor av en slik opptrapping gjennom budsjettet i 2018. Samtidig er en stor del av økonomien lagt på effektiviseringskrav som er krevende å nå. Dette, sammen med et stort etterslep gjør at for mye av økonomien ikke reelt finnes til å styrke Forsvarets operative evne tilstrekkelig. Dette gir seg utslag i en landmakt som ikke er finansiert fullt ut, et sjøforsvar som i 2024 er marginalisert og en driftsituasjon som fortsetter å være meget krevende. Det lover derfor ikke bra med en ordlyd om å nå 2% av BNP på sikt. Her trengs det absolutt mer konkret signaler for å nå målsetningen om mer operativ evne og et mer robust og utholdent Forsvar.

I lang tid har pensjon og avklaringer knyttet til en offentlig tjenestepensjon stått stille og uavklart. Dette har brakt oss inn i en stadig mer usikker situasjon for hvordan framtidens pensjon vil være for de som jobber i Staten og Forsvaret. I tillegg har man de siste ukene også sett at arbeidsgiver i det offentlige sammen med deler av det politiske Norge har gått ut og nærmest slaktet innretningen med særaldersgrenser. Det er derfor meget gledelig at partene i Staten nå har startet et arbeid med å trekke opp rammene for ny tjenestepensjon i Staten med mål om å forhandle dette ferdig innen 1. mars. Dette vil også gjøre det mulig å ta tak i særaldersgrenser for framtiden med utgangspunkt i en ny offentlig tjenestepensjon. Det er helt avgjørende med en slik rekkefølge for å sikre de som har behov for en tidligere avgang og samtidig sikre et godt pensjons nivå. For oss er det også meget viktig at en får på plass gode og robuste overgangsordninger som sikrer den enkelte.

BFO vil følge disse, og alle de andre viktige prosessene nøye også i 2018. Vi vil påvirke beslutninger, og bidra på alle nivå, slik at vilkår, incentiver og arbeidsforhold blir best mulig for våre medlemmer og Forsvarets ansatte.

Jens Jahren
Leder BFO

Hørte vi 2 %?

Rett før jul fikk vi en ny Forsvarsminister, en frittalende finnmarking og veteran. Vi kunne ane at Erna hadde valgt ut en kar som skulle få fart i omstillingen til den nye langtidsplanen. En som kunne selge inn budskapet, en som kunne få med seg folket. Klart, noen av oss husket uttalelser fra Høyres Landsmøte i 2016 om Forsvarets manglende evner til å velge ut de klokeste hodene, og om den late majoren.

Likevel, ministeren er tross alt en veteran og er opptatt av Forsvaret. Vi hørte også at det var han som sto i bresjen for Høyres vedtak om 2% BNP målet. Så når han nå er kommet i ordentlig posisjon for å gjennomføre dette, så blir det noen forhåpninger. Listen ligger der, på 2 %.

Vel, han har nok møtt a' Erna. Og fått høre hvor skapet egentlig står. Det blir ingen 2 % av BNP, så lenge vi har den statsministeren vi har.

Det bekreftet Bakke-Jensen i sin årstale i Oslo Militære Samfund nå i januar. Ved å snakke ned vedtaket på NATOs toppmøte i Wales. Ved å snakke ned 2 % ambisjonene. Ved å peke på at vedtaket i Wales var å strekke seg mot 2 % BNP.

Vi hørte Solberg i toppmøtet med USAs president Trump fortelle presidenten at Norge tross alt var nummer 2 på listen over penger brukt på forsvar per innbygger, etter USA. Så her mener Solberg at Norge bruker nok penger på Forsvaret.

Hørte vi noen si 2 %? Joda, bare ikke i Norge.

Viggo Holm

Forsvarsminister Frank Bakke-Jensen under sin årstale i OMS januar 2018 Foto Torbjørn Kjosvold.

OMSTILLINGS- OG TARIFFBREV 1/2018

Året har startet like hektisk som fjoråret sluttet og tar man utgangspunkt i Forsvars-sjefens virksomhetsplan (FSJ VP) og de omstillingsoppdrag de enkelte driftsenheter har vil hverken arbeidsgiver, de tillitsvalgte eller verneombudene bli arbeidsledig med det første. Intopsavtalen er ferdig forhandlet og gjelder fra 1. januar 2018, partene har også funnet en akseptabel løsning for OR 2-4 ifh til rettigheter jf kompensasjonsavtalen. Hovedavtalen er på oppløpssiden og resultatet foreligger innen utgangen av måneden.

AV FORHANDLINGSUTVALGET I BFO

VARSLINGSUTVALGET – STATUS

Vi skrev om BFOs bidrag inn mot YS og det regjeringsoppnevnte ekspertutvalget vedrørende varslingssaker i forrige utgave. Siden den gangen har vi besvart to temalister med spørsmål. Blant mange saker vi har kommentert er personellens engstelse for hva som skjer, dersom de varsler. En varslingssak har sjeldent eller aldri vært karrierefremmende uansett yrke og i vårt yrke er vel terskelen om mulig enda høyere. Vi har diskutert hvorvidt vernet til varsleren og tilsvarende for den det blir varslet mot er godt nok ivaretatt i eksisterende lovverk.

BFO mener at man i noen tilfeller gir et varsel for liten prioritet, noen arbeidsplasser eller virksomheter har ikke tilstrekkelig ressurser til å behandle sakene innenfor en akseptabel tidshorisont. Her har nok Forsvaret, som andre virksomheter, et betydelig potensiale til forbedringer.

Siste møte vi har med representanter fra ekspertutvalget er 5 februar. Ekspertutvalget har møte den 6. februar (ekstraordinært) og den 8. og 9. februar. Den 15. februar skal dokumentet oversendes trykkeriet. Overlevering til statsråden skjer den 15. mars.

STATUS BRUK AV KONSULENTER OG PENSJONISTER

Organisasjonene fikk rett før jul informasjon om utgifter til konsulentbruk og bruk av pensjonister på pensjonistvilkår. For konsulenter har vi kun tallene fra 2014-2016, vi antar vi får tallene for 2017 på møte som avholdes i mai/juni, tilsvarende gjelder innleie fra vikarbyrå. For pensjonister på pensjonistvilkår så er tallene fra 2017.

KONSULENTER

Forsvaret har redusert bruken av konsulenter fra ca 1.65 mrd kr i 2014, til ca 114 mill kr i 2016. Vi vet ikke hva pengene er brukt til ei heller forbruket i 2017, men like fullt skal Forsvaret ha honnør for at konsulentbruken er redusert. Vi må anta at forbruket har vært nødvendig og at forbruk hvert enkelt prosjekt er sett opp i et kost-nytte perspektiv. Vi har bedt om en mer inngående forklaring på tallene.

PENSJONISTER PÅ PENSJONISTVILKÅR

For de 10 første månedene i 2017 ble det utbetalt lønn til pensjonister på pensjonistlønn (kr 196.- pr time) tilsvarende ca 69 årsverk. Dette er en betydelig reduksjon, etter at man innførte betydelige restriksjoner i 2016. Pr i dag er det 182 pensjonister som har en tilsetning i Forsvaret på aktive kontrakter (datobestemt tilsetningsvilkår).

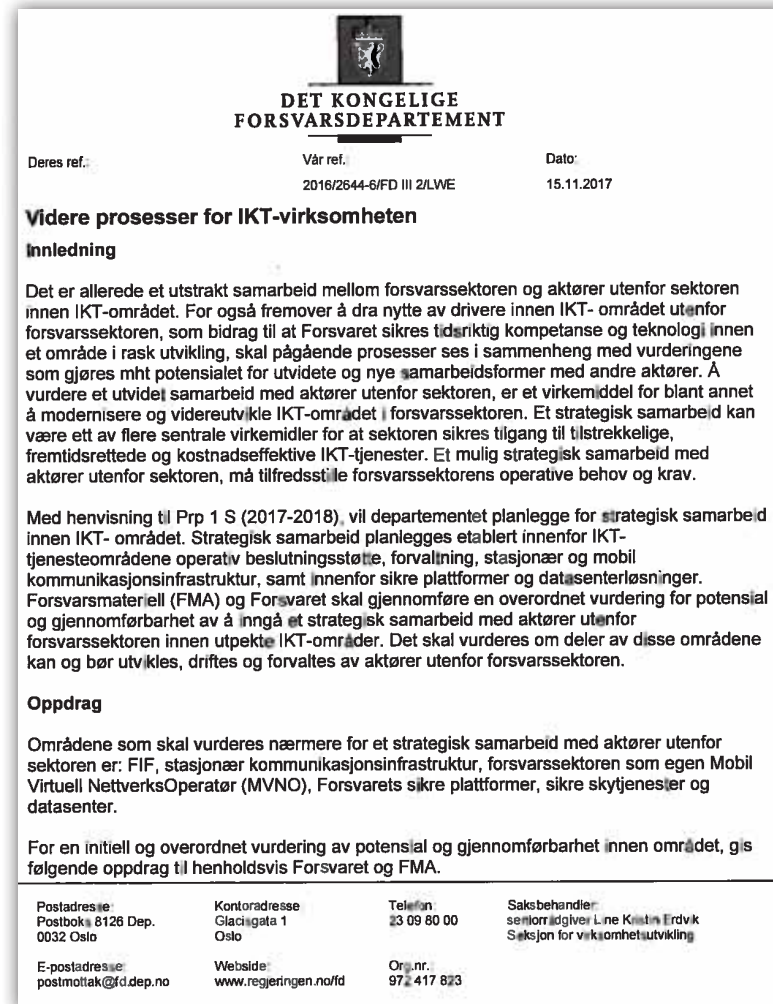
VIDERE PROSESS FOR IKT-VIRKSOMHETEN

Forsvarsdepartementet (FD) ga ut et utredningsoppdrag om Forsvarssektorens IKT-virksomhet til Forsvaret og Forsvarsmateriell 15.11 2017 og ba der om en foreløpig vurdering av et strategisk samarbeid med aktører utenfor forsvarssektoren innenfor aktuelle temaer knyttet til IKT innen 18.12 2017.

I prinsippet snakker man her om et utvidet strategisk samarbeid med aktører utenfor sektoren knyttet til FIF, stasjonær kommunikasjonsinfrastruktur, Forsvarssektoren som egen Mobil Virtuell NettnettverksOperatør (MVNO), Forsvarets sikre plattformer, sikre skytjenester og datasentre.

Så snart departementet har mottatt den overordnede vurderingen, vil departementet komme nærmere tilbake til videre oppdrag og rapportering.

STATUS FRA HTV HÆREN

Vi har utfordret HTV-hæren Rune Isvik på ny å gi en tilbakemelding på utfordringer han ser i forhold til dette virksomhetsåret. Vi hadde med oss HTV Luft i drøfting av Forsvarssjefens virksomhetsplan og HTV Sjø vil bli involvert ifm evalueringsmøte om samarbeidet mellom partene.

Hærens virksomhetsplan ble drøftet rett før jul 2017, flere av våre innspill ble videreformidlet til BFO sentralt, da vi viste at det var tilkommet nye oppdrag før drøfting av FSJ VP. Her nevnes noen forhold BFO ser som en utfordring:

- BN 2 er foreløpig ikke avklart, antas å komme i revidert nasjonalbudsjett.
- Vi har flere utviklings- og utredningsoppdrag som fortsetter fra i fjor og mange flere er kommet til i år.
- Ernst & Young har levert en rapport angående Ledelse, støtte, administrasjon (LSA) 2 til Hæren. Vi skal i januar vurdere hvordan anbefalingene skal brukes. Effektiviserings-potensiale innenfor LSA er vurdert til være 45-81 ÅV. Dette kan være stillinger/funksjoner innen økonomi, virksomhetskontroll, innkjøp, forvaltning av vedlikehold, ammunisjon, EBA, servicekontorer og HMS. BFO vil følge opp ift at dette ikke går på bekostning av operative funksjoner eller personellet HMS.
- Hæren skal etablere Lagførerskolen som en konsekvens av utdanningsreformen for å ivareta den kvaliteten som kreves av Hærens og Heimevernets lagførere, dog nevnes at lagførernivået i Hæren senkes gradsmessig fra OR 5/5+ til OR 2-4 (denne strukturen er ikke drøftet enda). BFO er uenig denne tilnærmingen, men vil jobbe for at

lønnsvilkår mm. ikke forringes. Hæren fikk 20 av de 25 årsverkene vi ba om for å løse oppdraget. Ressurs-mangel kan etter BFOs skjønn føre til en redusert kvalitet på utdanningen.

- Alliert treningssenter skal overføres fra FOH til Hæren. Noe som treningsmessig kan være bra for flere parter. Men det ligger betydelige utfordringer ift EBA og ressurser for å løse oppdraget. Dette er medelt FST og saken ligger til avklaring hos Forsvarsdepartementet
- BFO vil også anmerke at Hæren har fått noen oppdrag, som er å betrakte som tilleggs-oppdrag, som skal løses innenfor tildelt ramme. Vi mener prinsipielt at med nye oppdrag, skal det komme nye ressurser. Så er ikke tilfelle her, dette er betenkelig.

Til slutt så vil jeg som HTV Hær, nevne at flere utviklingsoppdrag er i gang og disse går så langt etter planen. Eksempelvis nevnes etableringen av kampluftvern i Artilleribataljonen og Jegerkompaniet på GSV. Vi antar at det vil komme nye oppdrag gjennom pålegg fra Forsvarsdepartementet, men jeg håper jf ovenfor at disse oppdragene er finansiert fullt ut.

PERPSEKTIVPLAN FOR EBA-INVESTERINGER

Arbeidstakerorganisasjonene (ATO) i Forsvaret har blitt orientert om utviklingen av perspektivplan (PP) for etableringer, bygg og anlegg (EBA) i Forsvaret. Det er ikke slik, som mange tror at det er opp til Forsvarssjefen å avgjøre hva som skal bygges, rehabiliteres og vedlikeholdes av den EBA-massen Forsvaret disponerer. Her er det nok Forsvarsdepartementet som har prioriteringsretten, men etatsjefene kan komme med innspill og gi sine prioriteringer innenfor egen etat.

ATO kan gi innspill til og bidra på de nivåene vi arbeider til å sikre at Forsvares behov gis høyest mulig prioritet. BFO er fornøyd med at vi nå endelig synes å ha kommet inn i prosessen, vi oppfordrer våre tillitsvalgte til å følge opp lokalt.

Proessen er som følger:

Nå på vinteren skal man revidere EBA-plan i DIF. Man skal framstille egne kapasiteter og behov. Grunnlaget for arbeidet danner en del av DIFens budsjettinnspill. I denne prosessen er det helt naturlig at de tillitsvalgte deltar.

På vårvinteren skal det sendes inn innspill til halvårlig planrevisjon av Perspektivplan EBA, herunder konsekvensbeskrive utfordringsbilde til revidert PP EBA. På sommeren vil Forsvarsstaben forankre Forsvarsbyggs forslag til fornyelsesbehov, herunder kontrollere behovsbeskrivelsene fra DIF. På høsten vil FST forberede innspill til PP EBA, herunder tverrprioritere nye EBA-behov, konsekvensbeskrive utfordringsbilde i utkast til ny PP EBA og endelig forankre dette med FSJ/FST-ledelse

VEDLIKEHOLDSTJENESTEN I FORSVARET

Arbeidstakerorganisasjonene (ATO) fikk 5. desember 2017 informasjon om statusen i arbeidet med utredningen av den videre utviklingen av

vedlikeholdstjenesten i Forsvaret. Som politisk føring er gitt et effektiviseringskrav på kr 307 mill innen 2020. Arbeidet har vært forsinket flere ganger da det har vært krevende å finne løsninger som møter kravene på tid og kostnad mm.

Styringsdokument m/implementeringsplan skulle vært ferdig 31. desember 2017. Enn så lenge har ikke BFO mottatt mer informasjon, men er kjent med at enkelte styrkeprodusenter har fått et utkast. Den informasjons om har tilflytt oss er at normale prinsipper for medbestemmelse iht lov- og avtaleverk synes å være satt til side i FLO. Dette ble for øvrig også kommentert i drøftingene av FSJ VP. La oss på dette tidspunktet begrense oss til å si at med utgangspunkt i reaksjonene vi har fått, ser vi frem til å bli informert om innholdet og grunnlaget for beslutninger som er fattet.

UNNTAKSFORSKRIFT TIL SKIPSSIKKERHETS-LOVEN

Som de fleste kanskje vet, er militær skipsfart unntatt arbeidsmiljøloven. En ny unntaksforskrift til Skipssikkerhetsloven er nå tilgjengelig i Lovdata. Denne gir Forsvaret ved Forsvarsdepartementet anledning til å unnta seg forskrifter til Skipssikkerhetsloven, der dette erstattes av internt regelverk (med en del forutsetninger). Saken ble drøftet i Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg og her fremførte Forsvarets hovedverneombud ønske om å delta i arbeidet. Dette ble bifalt av forsvarsledelsen.

BFO er skeptisk til disse unntaksforskriftene, i det disse sjelden ivaretar personellets behov, men i stor grad Forsvarets behov. Når militær skipsfart ble unntatt AML, var det en forutsetning at det som lå til grunn i AML skulle ivaretas av andre forskrifter. Utfordringen er at Forsvaret synes å legge til grunn at de skal unntas alt mulig som gjelder vern. BFO ser frem til de interne regelverket, vel vitende om at Forsvaret ikke kan utarbeidet et lavere vern enn det AML og Skipssikkerhetsloven legger opptil, med mindre det er operativt begrunnet.

FORSVARSSJEFENS VIRKSOMHETSPLAN 2018-2021

Forsvarets hovedarbeidsmiljøutvalg (FHAMU) vedtok i sitt møte 2/2017 at risikovurderingen av Forsvarssjefens virksomhetsplan 2018-2021 skulle skje gjennom standardiserte risikovurdering av arbeidsmiljømessig risiko knyttet til virksomhetsplan og omstillinger. Den standardiserte løsningen er en behandling av risiko ved bruk av verktøyet som ligger i FIF. Erfaringene er at verktøyet er godt egnet til sitt bruk, men det er grunn til å stille spørsmål om hva som er vurdert og prosessen rundt behandlingen av virksomhetsplanen.

Behandling av arbeidsmiljømessige konsekvenser

Fra FHAMUs behandling er det fortsatt mange røde lys i DIFenes risikovurdering og når vi tar inn over oss at risikovurderingen ble gjennomført med utgangspunkt i FSJ VP versjon 1 er det lov å stille spørsmål om vår evne og mulighet til å planlegge. På DIF-nivå var det 9 nye oppdrag og da vi drøftet virksomhetsplanen sentralt hadde det tilkommet ytterligere 15 oppdrag.

Partene må bli enige om hvordan man skal forholde seg til at de fleste nye oppdrag synes å komme etter gjennomført styringsdialog. Forsvarsstaben kan vise til tidspunktet for når Forsvarsbudsjettet faktisk ble vedtatt, men vi mener det allikevel er grunn til å se på disse utfordringene i tiden som kommer.

Etter en rask spørreundersøkelse blant noen DIFer, har vi avdekket at man har godt over 70 forskjellige omstillingsoppdrag i 2018, i tillegg til den daglige driften. Fortsatt mangler vi tilbakemelding fra flere store DIFer, så vi blir ikke overrasket om tallet er over 100. Mange av oppdragene er pågående, men slike oppdrag påfører avdelingene merarbeid/merbelastning.

Tar vi med oss det faktum at personellet har titusenvis av timer til gode av Fleksitid og OA-timer, samt et stort antall årsverk i ferie er overført fra det ene året til det andre, kan man spørre seg om Forsvaret er i ressursmessig balanse. Dette må følges opp i virksomhetsåret både lokalt og sentralt.

Drøftingen av FSJ VP

Forsvarssjefens virksomhetsplan ble drøftet 9.januar 2018 ledet av omstillingskoordinator i Forsvaret Evind R Solberg. Han hadde med seg 7 representanter fra arbeidsgiver sentralt.

Etter BFOs skjønn fremsto FSJ VP som mer gjennomarbeidet enn tidligere år. Det er tydelig at man begynner å få enhetlige prosesser. Dette er noe vi har arbeidet med i årevis og BFO mener at dette kan bidra til et enda bedre resultat.

I sum mellom versjon en og to av virksomhetsplanen var statusen på drøftingstidspunktet:

- Ikke videreførte oppdrag 65 stk, herav 47 løst og 18 videreføres ikke av andre årsaker

- Av gjeldende oppdrag videreføres 85 oppdrag, herunder uendret (41), endret frist/rapportering (27), Omformulerte oppdrag (12) og oppdatert referansedokumenter (5).
- Det var 9 nye oppdrag i den versjonen som lå til grunn for DIFenes behandling og en økning til 24 nye oppdrag i versjon 2 (den som ble behandlet etter at FHAMU hadde behandlet de risikomessige konsekvensene).
- Totalt 118 oppdrag, herunder utviklingsoppdrag (65), utredningsoppdrag (14), driftsoppdrag (27) og rapporteringsoppdrag (12).

I slike drøftinger, tar man sjeldent beslutninger over bordet, da mange forhold må avklares på ledernivå og i kommunikasjon med den enkelte DIF. Dette betyr at Forsvarsstaben retter opp påpekte feil og mangler og evt konkrete forslag vil måtte komme senere som en R&T til virksomhetsplanen. Under drøftingene fremført BFO og de andre organisasjonene behov for informasjon og medvirkning til en god del oppdrag og det ble akseptert av arbeidsgiver.

Det var en unison enighet, arbeidsgiver inkludert, at alle arbeidsgivere og tillitsvalgte i Forsvaret skal følge lov- og avtaleverk og særlig ble FPH del G nevnt. I etterkant av drøftingene er det utarbeidet et omfattende og godt referat av Marit Evenstad, de enkelte organisasjoners innspill er vedlagt referatet.

PARTENE ER NÆR ENIG OM NY TILPASNINGSAVTALE

Hovedavtale i Staten

med Tilpasningsavtale for Forsvaret

I skrivende stund er partene enige om nødvendige tilpasningsavtaletekster frem tom paragraf 36 i Hovedavtalen i staten. De paragrafene det har hersket størst uenighet om er §§ 14 (Arbeidstakerpart) og 35 (Valg av tillitsvalgte), paragraf 7.3 herunder avklare hvilke saker som skal behandles i Arbeidsmiljøutvalg kontra hovedavtalen med referanse til AML § 7-2 (2).

BFO vil også fremheve at vi nå er enige om hvordan vi skal behandle Forsvarsbudsjett og virksomhetsplan på lokalt og sentralt nivå. Selv om vi i HATA § 7.3 har skrevet at på lokalt nivå skal partene avklare hvor man skal behandle risikovurderinger mht virksomhetsplan mm. Uavhengig om det behandles mellom partene eller i AMU, skal det elektroniske verktøyet i FIF brukes. BFO har i forhandlingene vært klar på at vi aksepterer tilpasningsavtaleteksten, men at vi vil anbefale ovenfor våre HTVer at man behandler VP og større omstillinger i AMU.

Vi er også enige om et revidert vedlegg 2 til avtalen (forhold knyttet til HATA § 17, 18 og 19 mv) og at sikkerhetsvedlegget til den sentrale informasjons og samarbeidsavtalen, blir et nytt vedlegg i tilpasningsavtalen.

BFO vil kort tid etter at ny avtale er inngått, trykke opp avtalen som tidligere år, samt arrangere kurs for tillitsvalgte gjennom BFO-skolen. Her er det bare å melde seg på også for arbeidsgiver. Det ligger i Hovedavtalens intensjon m/tilpasningsavtalen at partene sammen og hver for seg skal utdanne aktørene.

STATUS FRA TARIFFSIDEN

NY INTOPSAVTALE GJELDENE FRA 1. JANUAR 2018

Partene ved FD og arbeidstakerorganisasjonene har ferdigforhandlet ny Særavtale for tjenestegjøring i internasjonale operasjoner. For BFO har det vært spesielt viktig å videreutvikle verdien i avtalen. Det har vært krevende forhandlinger med mange tema og behov for endringer på begge sider av forhandlingsbordet. BFO er ut i fra rammene for forhandlingene godt fornøyd med de fremforhandlede forbedringene.

Saker partene er enige om:

- Familietillegget er økt til 6750 kr (250 kr i økning per mnd.)
- Misjonstillegget er økt med 1,15 % for høy sats. (Lav sats fortsatt 67 % av høy sats)
- Kompensasjon for ekstra belastning er økt til 4150 kr (150kr i økning per mnd.)
- Kompensasjon for avvik fra forskriftens krav til varsling er økt til 3150 kr. (150 kr i økning per mnd.)
- Personell på forberedende tjeneste i utlandet får nå en gratis hjemreise (minimum to ukers varighet)
- Majorer er flyttet en gruppe opp på misjonstillegg
- Forholdstall på utenlandstillegget er økt fra 135 til 140 for Lt og Kapt/tilsvarende for OR 6 / OR 7.
- Forholdstall for majorer er redusert fra 150 til 140, men da balansert med økning i nivå på misjonstillegget.
- Stadfesting ift krav om dekning av dokumenterte merutgifter ifm med beordring til internasjonale operasjoner. (Primært ved kort varsel og personell i operativ støtte som må reise på kort varsel)
- Det innføres dagsats for de som har forberedende periode på under 30 dager. (kompensasjon for unntak AML kap. 10)
- Utenlandstillegget har i hovedsak økt med bakgrunn i endringer i valutakurser
- Der Forsvaret ikke har organisert fellestransporter ved hjemreiser gis observatører adgang til å benytte hjemreise til å møte familien i ett tredje land.

Saker partene er enige om å arbeide videre med i 2018:

- Vilkår under forberedende tjeneste i Norge og utlandet
- Forvaltning av ferie knyttet til internasjonale operasjoner
- Lønnsutvikling og ordninger for lønnsfastsettelse i internasjonale operasjoner
- Incentiver for rekruttering til intops, og i dette også en vurdering av militærfaglig tillegg

Fra 1. januar 2018 blir det en ny forvaltning av personell i operativ støtte, noe som innebærer at dette personellet i større grad implementeres i OPL/I med fulle rettigheter etter særavtalen ved tjenesten ute. Partene skal evaluere dette i løpet av første halvdel av 2019.

ENIGHET - PENDLERREISER FOR OR 2-4

I forbindelse med innføringen av OMT så var det også implisitt at or 2-4 (tidligere Grenaderer og Matroser) skulle forvaltes på lik linje med øvrig militært personell (befal/offiserer) i forhold til rettigheter under Pendlerreiser i Kompensasjonsavtalen.

Dette skjedde ikke og BFO har i lengre tid avkrevd et svar fra arbeidsgiver, og tilslutt FD på hvorfor denne gruppen fortsatt forvaltes ulikt. Lang historie kort – Forhandlingsmøte er nå gjennomført og BFO mener at vi nå har en løsning som er meget god for alle parter. OR 2-4 personell vil nå gå inn under samme punkt som øvrig militært personell på disponerings-ordningen ved pålagt endring av tjenestested.

Ved denne endringen ville en del av OR 2-4 personell ha mistet sine rettigheter, og dette har vi sikret oss ved at de som har rettigheter pr i dag (iht. pkt. 5.6.3.2 i Kompensasjonsavtalen) opprettholder disse inntil de skifter stilling eller tjenestedistrikt. Ved skifte av tjenestedistrikt vil man oppnå rettigheter som øvrig militært personell (pkt. 5.6.3.1), ved skifte av stilling på samme tjenestested opphører rettighetene. Det presiseres at man kun vil oppnå rettigheter som pendler ved endring av tjenestedistrikt.

SÆRAVTALE FOR DE SOM UTDANNES VED FHS

BFO har krevd forhandlinger om ny særavtale for elever, kadetter og studenter ved Forsvarets skoler. Så godt som samtlige elever og kadetter er og har vært organisert i en militær tjenestemannsorganisasjon. Det gir dem trygghet i en ellers sårbar periode av karrieren. Den høye organisasjonsgraden i Forsvaret er et resultat av metodisk arbeid fra fagforeningene allerede fra oppstarten av karrieren til den enkelte.

Utdanningsordningene og forvaltningen av personellet har vært sterkt skiftende gjennom flere år, og er utsatt for stort press fra

arbeidsgiver og særlig POLITIKERNE, gjennom politiske vedtak. BFO mener dette taler for å fortsatt inkludere disse personellgruppene som del av det organiserte arbeidslivet.

I den såkalte FIH-modellen, som fra politisk hold er den ønskelige modellen for fremtidens utdanning, har de fire siste kullene fire svært forskjellige forvaltningsregler. Det er hentet elementer fra regelverket for vernepliktige, samtidig som enkelte avsnitt fra FPH Del B er inkludert. Ordning for militært tilsatte (OMT) har også medført at noen av kullene blir offiserer, noen får velge mellom OR og OF mens andre kull kun får tilbud om å bli OR.

Det er, etter BFOs mening, svært uheldig dersom arbeidsgiver og politisk ledelse shopper elementer fra en rekke regelverk, uten nødvendigvis å se helheten. Vi ser store huller, der elevene i gitte situasjoner risikerer å bli skadelidende hvis hendelser oppstår. Et eksempel på dette er at verneplikten kun avtjenes i første år av utdanningen, mens år to og tre har en uavklart status hva angår rettigheter og vilkår.

For vernepliktige har Forsvaret ansvar også på fritiden/under permisjon. Er det slik å forstå at utdanningsgruppene kun er dekt første året, hvis en ulykke oppstår? Ved bortfall av lønn under utdanning og derigjennom ekskludering fra pensjonsopptjening, vil egentlig utdanning lønne seg fremfor å gå rett i lønnet tjeneste? Skal de nye krigsskolekadettene bo tre år på seksmannsrom og samtidig miste rett til hjemreise og andre velferdsgoder vanlige vernepliktige har? Vil kadettsamfunnene kunne opprettholde sine tilbud, derigjennom skolesjefenes forventning om kadettene engasjement utenom.

Den beste måten vi kan ivareta både Forsvarets behov og våre medlemmer i dag og inn i fremtiden, er å ta eierskap til forvaltningen gjennom en særavtale. Denne vil kunne regulere alle de forhold som blir spesielle for utdanningskategoriene, og sikre at Forsvaret når sine utdanningsmål, samtidig som personellet blir godt ivarettat.

HVA SKJER FREMOVER

Det vil i løpet av 2018 være reforhandling av flere av våre avtaler som har løpt ut eller nær forestående. NATO-avtalen er planlagt med oppstart i jan/feb. Denne etterfølges av:

- Fredstidsberedskapsavtalen i slutten av februar.
- Bestemmelser om transporttjenesten i Forsvaret (BTF- 4002)
- Kompensasjonsavtalen med tilhørende Kvarterbestemmelser og Husleiekompensasjon er alle veldig bundet av hverandre og må sees i sammenheng. Disse vil alle ha oppstart i mars/april. Disse avtaler/ bestemmelser er sterkt knyttet opp mot Incentivprosjektet i Forsvaret og BFO er veldig tydelig på at vi ikke er villig til å forringe noen av disse avtalene i de kommende forhandlingene.
- ATF'en står for tur etter sommerferien og her er det fortsatt forhold som vi må se nærmere på etter «forenklingen» fra ATM til ATF. Intensjonene ved inngåelse av ATF i 2013 var veldig gode, men praktiseringen har ikke stått i samsvar.

AVSLUTNINGSVIS EN LITEN TARIFFGLADSAK

For de som skulle ut å løse oppdraget ifm EFP I og II 2018 (Litauen), så hadde FST en plan om å redusere lønnsnivået for de laveste gradsnivået (OR 2 - OR 5). En faktisk reduksjon sammenliknet med bidraget som nå er ute. BFO tok saken og løste den i møter med FST. Dette resulterte i at bidraget som nå er ute, har samme lønnsnivå som tidligere bidrag. BFO er fornøyd med resultatet i saken og gir honnør til FST for å komme personellet i møte.

VI ØNSKER VÅRE LESERE EN RIKTIG FIN VINTERFERIE

BFO I MØTE MED FORSVARSBYGG SENTRALT

Tidlig i januar ble det gjennomført et møte med Forsvarsbygg sentralt hvor vi utvekslet informasjon og diskuterte problemstillinger som vi erfarer at våre medlemmer møter ved kontakt med Forsvarsbygg. Kommunikasjonsrådgiver Cecilie Jentoft orienterte oss om OU-prosessen som FB har vært i gjennom det siste året. Noe som har resultert i at FB har redusert på stab og støttefunksjoner i alle ledd samt at de har gått fra sju til tre forretningsområder. FB har også fått et effektiviseringskrav på 254 mill. innen 2020.

Hun kunne også fortelle at det er forhandlet fram en ny rammeavtale mellom Forsvaret og FB, og i denne så er det et mye tydeligere grenseskille mellom ansvarsområdene mellom disse to enn i tidligere avtale. Dette vil forhåpentligvis gjøre det noe lettere for oss alle i kontakt med FB som eiendomsforvaltere.

Mange av våre medlemmer er bekymret og frustrerte over manglende vedlikehold og standard på både boliger og kvarter, og her er det desverre ikke oppløftende tilbakemeldinger å komme med. Det er ikke avsatt nok midler på vedlikeholdsplanen framover til å forbedre situasjonen der ute i den nye vedlikeholdsplanen (Eiendom og FD). Midlene som er avsatt er nå sentralisert i motsetning til tidligere hvor de var fordelt regionsvis.

Prioritetene er fordelt slik for kommende periode

- Operativ EBA
- Økonomi (sett opp mot konsekvens av å ikke vedlikeholde
- Bruksverdi
- Kulturtiltak

Dette innebærer at vi vil oppleve en «dipp» på tilstanden på boliger fremover. Slik vi forstår dette så er det i stor grad akutte og funksjonsviktig vedlikehold som vil bli utført.

NY FUNKSJON I BASEN

De fleste er kjent med at man kan bestille tilfeldig overnatting via Basen på forsvarsbygg.no. Nå vil også kvarter og boligsøknader kunne gjennomføres via denne portalen. Dette skal forenkle prosessen, samt at den enkelte søker kan følge saksgangen på behandlingen via portalen. Det vil være 3 søknadsrunder i året, men det legges opp til at man kan søke utenom rundene ved ledig kapasitet.

TV, INTERNETT OG MOBILDEKNING

Vi opplever at det er mange som klager på manglende eller dårlig internett- og mobil forbindelse på kvarterforlegningene rundt i landet. FB har inngått ny rammeavtale på TV/Internetttilbud som vil innføres over det ganske land i løpet av første halvår 2018. Mobildekningen får de ikke gjort så mye med da dette er utenfor ansvarsområde.

Som mange har erfart den senere tiden så har TV-apparater blitt fjernet fra en god del av kvarterene rundt om. Dette er ikke et pålegg fra FB, men fra avdelingene lokalt. FB er av den oppfatning av at disse kunne beholdes til de evt slutter å virke. Årsaken til at noen har valgt å fjerne apparatene er rett og slett fordi vi som brukere ikke er tilfreds med størrelse og standard og av den grunn velger å ta de vekk for så å plassere de under trapper, kott el. Dette kan forårsake uheldige situasjoner som avdelingene ønsker å unngå. Når dette er sagt så er det kun krav om tilgang på TV-signaler på fast kvarter, så avdelingene gjør ikke noe galt ved å fjerne apparatene.

GLEMT/TAPT NØKKEL – GEBYRBELAGT

Flere medlemmer har den siste tiden kontaktet oss vedrørende pålagt gebyr grunnet at de har glemt igjen nøkkel eller låst seg ute fra forlegning. Gebyret er pålagt fordi den enkelte har måttet benytte seg av FBs personell for å komme seg inn. Forsvarsbygg har gjennom sine brev knyttet til høytidene varslet om at gebyr vil bli pålagt i slike situasjoner. Flere av våre medlemmer henviser til at «tidligere var det bare å kontakte Daghavende offiser, så løste dette seg». På spørsmål om akkurat dette får vi tilbakemelding om at det er Forsvaret som har bedt om at denne praksisen skal opphøre da «daghavende offiser ikke er ment nyttet som vaktmester». FB har ikke personell på beredskapsvakt, og ser seg derfor nødt til å avkreve gebyr for å dekke kostnadene til det personell som må rykke ut ifm slike hendelser. FB forstår frustrasjonen til den enkelte, og vil i løpet av 2018-2019 bytte ut alle låsesystemer som krever nøkkel eller kort med kodelåser på håndtak. For personell som mister sine nøkler er det rimelig at man må erstatte disse.

EL-BIL OG LADESTASJONER

I disse grønne tider så er det fler og fler som anskaffer seg EL-bil/Hybrid som har behov for ladestasjoner. Både FB og Forsvaret er enige om at forholdene må legges til rette for å sette opp slike rundt i de ulike leirene, men diskusjonen går nå på hvem som skal ta kostnaden. Det som er udiskutabelt er at den enkelte må påregne å ta litt kostnad for å benytte seg av ladestasjonene.

RENHOLD OG KLARGJØRING AV KVARTER, BOLIGER OG KONTORBYGG

BFO framla under møtet bilder av påstått innflytningsklare boliger/kvarter som tydelig viste at boenhetene ikke var klargjort. FB erkjenner at de ikke har kapasitet til å gjennomføre være seg innflyttings- eller sluttkontroll av alle boenheter. Dette vil de forsøke å endre praksis på ved at den som skal flytte inn/ut gjennomfører disse kontrollene selv med forutgående informasjon og kontrollskjemaer.

FB informerte også om at de fortsatt sliter med å tilfredsstille kravene til renhold ved enkelte avdelinger etter inngåelse av avtale med ISS. Det jobbes kontinuerlig med å få på plass personell nok som innehar godkjent klarering på disse lokasjonene.

BFO setter stor pris på disse dialogmøtene som gjør at vi kan gi tilbakemelding til våre medlemmer på utfordringer de møter i forhold opp mot Forsvarsbygg.

JENS NY 1. NESTLEDER I YS-STAT!

Jens B Jahren er valgt som 1. nestleder i YS-Stat! BFO Gratulerer!

Vervet som 1. nestleder i YS-Stat ble ledig etter at Anne S Henriksen bestemte seg for å tre tilbake etter et langt liv i YS, både som leder AVYO og 1. nestleder i YS-S. Hovedsammenslutningens styre-medlemmer gjennomførte tirsdag suppleringsvalg til 1. nestleder, og leder BFO Jens B Jahren ble valgt ved akklamasjon jf. valgkomiteens innstilling. Jens blir da en del av YS-Stat ledertrio sammen med Leder Pål Arnesen og 2. nestleder Fredrik Støtvik. BFO er sikker på at dette blir en slagkraftig trio med høy kompetanse. Vi i BFO vil gratulere, og ønsker den nye ledelsen lykke til i tiden som kommer. Vi ønsker også å takke Anne for en kjempeinnsats over mange år.

Rune Rudberg
Nestleder BFO

BFO-SKOLEN SPRER KUNNSKAP!

9 og 10 januar ble kurset «Omstilling I – regelverk i omstilling». 20 deltakere fra hele Forsvaret var samlet i to dager for å få kunnskap om rammene for omstillinger – slik lovverket og partene i arbeidslivet har besluttet at det skal være. I 2018 er det planlagt godt over 70 omstillingsprosesser i Forsvaret – så behovet er absolutt til stede! BFO har de siste tre årene kjørt egne kurs for omstilling. Behovet er stort, og dessverre er det snart slik at kunnskapen om rammene for omstilling er høyere hos BFOs tillitsvalgte enn hos arbeidsgiver. Iallfall kan det se slik ut når man opplever praktiseringen. Imidlertid var det gledelig å se at flere av deltakerne denne gang kom fra arbeidsgiversiden. Dette gir kurset en helt ny dimensjon når man skal diskutere forståelsen av de ulike bestemmelsene. Hovedtemaene for dette kurset var de statlige bestemmelser for omstilling, arbeidsmiljøloven og AMUs formelle rolle samt Hovedavtalen i Staten. På kurset forrige uke var det også en detaljert gjennomgang av tilpasningsavtalen for Forsvaret – et arbeid som nå nærmer seg ferdigstillelse. FPH del G var et sentralt tema på dag to. Dette er «bibelen» for Forsvarets omstillingsprosesser, og må kunnes av alle parter – uavhengig av METFOR som strengt tatt kun er prosjektstyring av omstillingen. Neste omstillingskurs er allerede i februar. Da er fokuset på menneskelige reaksjoner. Jeg anbefaler at du melder deg på!

Jon Vestli
BFOs kompetanseutvikler

UTDANNINGSREFORMEN – HVA ER STATUS?

Utdanningsreformen – som prosjekt, leverte sin innstilling til Forsvarsstaben 29. oktober. Den 15. november kom Forsvarssjefens gjennomføringsplan, og 23. november ble planen omgjort til oppdrag. Da ble den de drøftet inn i FSJ virksomhetsplan. Forsvarets høyskole bærer det største ansvaret for å realisere oppdragene. Og arbeidet med omstillingen – eller nedbemanningen om du vil, startet rett før jul. BFOs ansatte er i den heldige situasjon at HTV ved FHS var Håvard Johansen, og Håvard ble gjenvalgt som ny HTV for alle avdelingene ved den nye skolen i et eget møte hvor ATV’ene fra samtlige skoler var samlet i Oslo. Håvard har mye kunnskap, er en rolig og tydelig forhandler som ivaretar alle medlemmene på en svært god måte. Hans første oppgave var å få Sj FHS til å bruke Hovedavtalens bestemmelser til å sikre tilstrekkelig tid til vervet – nå har han 60 prosent av sin arbeidstid til å sikre en best mulig omstilling. Godt jobbet og fornuftig beslutning av Sj FHS! Utfordringen for FHS ligger i tiden man har fått. Dette er – nok en gang, en heseblesende prosess som må være så å si ferdig før sommerferien. Ikke ferdig i betydningen at de overtallige skal være ute av organisasjonen, men den nye organisasjonen må da være klar til å motta de første kadettene, studentene og elevene etter de nye utdanningsmodellene. Denne prosessen alene er krevende. Når man i tillegg vet at de sammen skal etablere nye rammeplaner, nye fagplaner, forhandle frem utdanningskontrakter med sivile tilbydere, lage studieplaner og studiehåndbøker samt fortsette undervisningen til de som allerede er ved skolene – da er dette mer enn krevende. Likevel skal man være ferdig innen 1. august 2018. Forsvarsdepartementet formaliserte ny forskrift for om å gi lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler delvis anvendelse for Forsvarets høyskole 19. desember 2017. Forskriftens nye innhold innebærer at Forsvaret er underlagt flere av UH-lovens paragrafer enn tidligere. Blant annet har studentenes rettigheter blitt bedret – for de som går på akkrediterte utdanninger. Den største endringen er at det skal etableres et styre for Forsvarets Høyskole. Formelt rapporterer styret til Forsvarssjefen, og Sj FHS skal forholde seg til Styret i det daglige. Når du leser dette er man midt i prosessen med å velge styrerepresentantene. Her er de styrkesjefene for Hær, Luft og Sjø automatiske medlemmer, mens ansatte og studentene skal velge sine egne. FD skal finne to eksterne, hvor en av disse skal være Styreleder. Det skal bli spennende å se hvordan denne nye styringsmodellen vil innebære for FHS. BFO vil sikre de nye studentene best mulig vilkår under utdannelsen. I midten av januar ble det derfor fremsendt krav om å oppta forhandlinger om en egen særavtale hvor hensikten var å få regulert rettighetene, pliktene og tariffmessige forhold for fremtidige studenter, kadetter og elever. Dette er enda ikke besvart fra FST, men 18. januar fikk BFO et høringsutkast til «Reglement om opptak, seleksjon og forvaltning av personell under utdanning» med høringsfrist 2. februar. Dette dokumentet anser vi som «Forsvarets utgangspunkt» for å regulere mye av det vi allerede ba om, og dokumentet skal drøftes 16. februar. Utdanning er Forsvarets viktigste hovedprosess. Uten et velfungerende utdanningssystem hvor de uteksaminerte kan mestre mesteparten av stillingene de får etter endt utdanning, vil gi negativ påvirkning på Forsvarets evne til å løse sine skarpe oppdrag. Dette opptar oss, og er hovedgrunnen til at BFO fortsatt bruker mye ressurser for å skape en best mulig utdanning for fremtiden. Du vil få ny oppdatering i neste Offisersblad.

Jon Vestli
BFOs kompetanseutvikler

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	473 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Tariff	990 96 521		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Even Mølmshaug		990 94 678		even.molmshaug@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markedsansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekruttering- og webansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Dorte Storihle Ødegård		984 88 211		dorte.odegard@bfo.no
Rekrutteringsmedarbeider	Gunnar Lie Eide		400 29 791		gunnar.lie.eide@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRIKJØPTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Tore K. Halvorsen			489 43 315		
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Ørland	Jan Tore Garseg			482 21 110		jan.garseg@bfo.no
Sør-Norge	Kerstin I. Varpe Ramsjø			456 38 647		kerstin.ramsjo@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
HTV Luft	Lars Erik Jamtli	0565-7047	75537047	922 27 058		htv-luft@bfo.no
HTV Hær	Rune Isvik			400 29 792		htv-haer@bfo.no
HTV Sjø	Tor Erik Eide			922 10 930		htv-sjo@bfo.no

SPENNENDE ÅR I MØTE

Vi går enda et nytt spennende år i møte. Nytt utdanningssystem skal implementeres fra høsten 2018, men offiserens rolle er enda ikke definert, personellforvaltningen av de nye kadettene er ikke spikret og implementeringen av OMT er ikke fullstendig, med de problemer det kan føre med seg. Under årets høstkonferanse holdt Sersjantmajor Jørgen Bull foredrag om OR/OF for deltakerne. Bull åpnet foredraget sitt med å spørre deltakerne hva «to be commissioned» og «non-commissioned officer» betyr. Disse betegnelse er beskrivelsen, men også forskjellen på OR/OF i det amerikanske og britiske militære systemet. Har vi disse i Norge? Finnes det en definisjon på OR og OF som tydeliggjør forskjellen mellom de to? Kommandomyndighet er i det store det som skiller *to be commissioned* og *non-commissioned*. En commissioned officer, eller OF som det blir i Norge, har fått offisiell kommandomyndighet fra statsoverhodet for å gjennomføre de plikter som følger med offisersprofesjonen, dette skjer ikke i Norge. Kommandomyndighet beskrives i Forsvarets Personellhåndbok og i Forsvarssjefens Grunnsyn på ledelse, men beskrivelsen er generell og sier ingenting om OR/OF.

I møte med statssekretær i Forsvarsdepartementet i mai ble tidligere leder KAFO, Anita Eide, fortalt at det er Forsvarssjefens oppgave å definere offiserens og spesialistenes rolle etter implementeringen av OMT. Et halvt år senere ser vi fortsatt ikke at dette er gjort, til tross for at implementeringen av OMT er kommet langt. Nå er også modell for nytt utdanningssystem vedtatt. KAFO mener det er problematisk at nytt utdanningssystem utvikles og innføres uten at FSJ definisjon av spesialist og offiser foreligger. Vi må tydeliggjøre kommandomyndighet, ansvar og oppgaver for å være sikre på at krigsskole- og befalsutdanningen tilfredsstiller de krav som settes til offiserene og spesialistene.

Dette var noen av sakene vi jobbet med på årets høstkonferanse, og som landsstyret skal ta med seg videre. Høstkonferansen er hvor medlemmene bestemmer hva KAFO skal jobbe med det neste året, og evaluere året som har gått. Vi hadde gruppearbeider og gode diskusjoner rundt flere saker som angår oss. I tillegg er dette en arena for å bli kjent på tvers av skoler og grener. Det nye styret er allerede i gang med sitt arbeid. Undertegnede er nyvalgt leder, og jeg vil benytte anledningen til å takke for tilliten jeg har fått. Med meg i det nye styret har jeg både erfarne og ferske tillitsvalgte. Jeg ser frem til et krevende, men spennende år.

Richard Brix Martinsen
Leder KAFO

GODT NYTTÅR KJÆRE MEDLEMMER!

Håper dere har hatt en fin jul og en god start på det nye året. BESO har hatt mye å henge fingrene i inn i det nye året med utdanning, vinter FOS og oppfølging av utdanningsreformen. Vi har spesielt fokus mot FIH hvor stemningen er veldig spent med tanke på deres rettigheter fremover når omstillingen trer i kraft for fullt. Her jobber vi for at elevene skal ha de samme rettighetene gjennom hele utdanningsløpet. I dag regnes elevene ved FIH som vernepliktig hver tredje dag av utdanningen som medfører stor usikkerhet med tanke på deres rettigheter ifm. Lege, tannlege, boforhold, deres status som student med mer. Vår representant fra BESO Tova Maalen er i spissen på denne saken og jobber aktivt for en bedre hverdag for elevene ved FIH.

BESO var med på FOS vinter på sessvollmoen 06.-19. Januar. Dette opptaket var mye mindre enn tidligere opptak, og inneholdt kun GBK elever, altså ansatte som er tiltenkt en lederstilling. Tilbakemeldingene vi har fått er at kunnskapsnivået var høyt blant aspirantene. De viste pågangsmot og stor vilje til å løse oppdrag. UB korporalene som var med og fungerte som postbefal hadde en positiv opplevelse og fikk hilse på kronprinsen som besøkte FOS vinter.

Vi har jobbet januar måned med å planlegge møtene våre fremover noe som har vist seg å være utfordrende da alle har øvelser til forskjellige tidspunkt og utdanning som må prioriteres. Vi har derfor valgt å bruke skype for å få en arena hvor vi kan møtes minst en gang i måneden for å oppdatere hverandre og jobbe med saker. Dette har fungert godt og er et verktøy vi tar med oss videre.

Vi i BESO vil støtte BFO under Flying Circus som vil foregå fra uke 4-12. Her vil representanter fra BFO stille opp på leirer rundt om i Norge med stands, foredrag om aktuelle temaer som utdanningsreformen, OMT og pensjon. Kom bort å ta en prat med oss da vel! ☺

Husk å oppsøke oss gjennom våre tillitsvalgte lokalt, på facebook-siden vår (BESO- Befalselevenes samarbeidsorgan), og på BFO.no.

Amanda Terese Jørgensen
Leder BESO

ER DU SOLDAT ELLER BEFAL I HVs INNSATSSTYRKER?

Velkommen som medlem i BFO!

Dette får du hos oss:

Tilgang til alle våre tilitsvalgte

Hvis du har spørsmål eller utfordringer knyttet til tjenesten i Forsvaret. Med **26 erfarene ansatte** har vi alltid noen som kan hjelpe deg.

Tilgang til alle våre forsikringer

Inkludert markedets ræste personforsikringer. Gjelder i **krig og fred**. Ikke bare blir du eksepsjonelt godt forsikret. Du sparer mye penger på å flytte dine private forsikringer over på våre kollektive og spesialtilpassede ordninger.

Tilgang til alle våre medlemsfordeler

Gode og tilpassede avtaler for militært personell.

Se bfo.no for mer informasjon og meld deg inn idag.

Pris for medlemskap:
Kr 900 pr år.

Pris forsikringer:
Som for alle andre tjenestegjørende medlemmer.

Amerikansk QRA-base på Rygge

I det Amerikanske forsvarsbudsjettet for 2018, er det bevilget rundt 90 millioner kroner til en QRA-pad på Rygge flystasjon. Det innebærer sannsynligvis bygging av EBA-fasiliteter, oppgradering av noen av dagens fly-sheltere på Rygge, drivstoff- og ammunisjonslagring etc. Fremtidig QRA-pad på Rygge skal i følge flere kilder kunne brukes av alle NATO-land, og da kan vi få se alt fra F-16, F-15, F-18 til F-35 på Rygge. Rygge flystasjon ligger sentralt i forhold til mottak av alliert materiell i havner i Østfold, forsvar av Kongehuset, Storting og Regjering. Og ikke minst i forhold til økt spenning i Ukraina, Østersjøen og Baltikum, og den pågående NATO-tilstedeværelsen ved Operation Atlantic Resolve.

At politisk ledelse uttaler at det ikke er tatt noen beslutninger, og at dette ikke er vurdert eller koordinert av norske myndigheter, er noe merkelig. For i dokumenter fra The Air Force Financial Management, som Sarpsborg Arbeiderblad har fått tilgang til, står det at prosjektet er koordinert med vertsnasjonen, altså Norge. Selvfølgelig er dette koordinert med Regjeringen/Forsvarsdepartementet. Det er bare tull å benekte slik. Dette må da være helt supert både for Norge og NATO. Rygge har vært, og er fortsatt en utmerket base - Kjør på!

Einar Holst Clausen

To F-16 på Rygge flystasjon ved en tidligereanledning.

Russlands svar på F-35 Lightning og F-22 Raptor

I følge Offisersbladets kilder har Russland nå satt fart på siste utvikling og testing av sitt 5. generasjons kampfly SU-57, eller FAK T-50 som den også kalles. Utviklingen har lenge vært «lagt på is», men nå har de foretatt en rekke testflygninger, der også våpenlast har vært med. SU-57/PAK T-50 ser mistenkelig ut som en blanding av F-35 og F-22, så her har nok noen «kikket i kortene» til Amerikansk flyindustri. Det sies at Su-57 skal ha avansert avionikk, kraftige og moderne radarer, samt moderne sensorer. Flykroppen er primært bygget av komposittmaterialer, og har missiler skjult i kroppen, slik F-22 og F-35 har. Produksjon av det nye kampflyet skal visstnok startes i 2018.

Einar Holst Clausen

NORBATT 1978-1998

I april 2018 arrangeres det et FN-jubilee/markering av at det er 40 år siden Norbatt ble etablert i Libanon. Nå skal alle veteraner som har deltatt i Norbatt hylles. For nå kommer Militærhistorie og Are's Forlag ut med boka der Norbatt's 20-årige historie gjenfortelles i tekst og bilder. Boka er skrevet av Frank Magnes. Veteraner har bidratt stort med historier, kart og bilder. Her vil nok mange av dere kjenne seg igjen.

Einar Holst Clausen
Redaktør Offisersbladet
(Veteran fra Norbatt IV og VIII)

Avtale om missilsamarbeid

Norge og Tyskland er enige om å videreutvikle et felles missil, basert på det norske sjømålsmissilet (NSM), noe som på sikt vil gi identiske missiler i begge lands mariner.

- Dette vil være et solid utgangspunkt for et omfattende samarbeid rundt drift og levetidsunderstøttelse av materiellet. Samarbeidet vil være med på å sikre norske og tyske høyteknologiske arbeidsplasser i lang tid fremover, sier forsvarsminister Frank Bakke-Jensen.

Samarbeidet med Tyskland vil ytterligere styrke den posisjonen som norsk forsvarsindustri har opparbeidet seg gjennom mange tiårs høyteknologisk utvikling. Verdien av fremtidige salg av NSM vil være betydelig, og avtalen sikrer et teknologiforsprang som gir store muligheter for norsk industri. Dette samarbeidet kan føre til økt eksportpotensiale.

Norge og Tyskland vil nå starte en risikoreduserende fase som legger grunnlaget for en utviklingsfase for det fremtidige missilet.

- Norge har valgt en god partner for fremtiden. Tyskland er en viktig alliert og en av våre største handelspartnere. Nå inngår vi et tettere samarbeid på forsvarssiden som vil ha stor betydning for Forsvaret og for norsk industri, sier forsvarsministeren.

Pressemelding FD

Alle av Tysklands seks 212A ubåter ligger til kai med problemer

Hele Tysklands ubåtflåte av type 212A er ifølge Offisersbladets kilder ute av drift på grunn av en kombinasjon av normalt vedlikehold og tekniske feil. Dette er noenlunde samme type ubåt som Norge skal anskaffe. Den siste 212A ubåten (U-35), skadet roret under en dykke-øvelse ved norskekysten, og måtte eskorteres tilbake til Tyskland. To av de andre ubåtene er inne til avtalt vedlikehold, og kommer ikke i operativ tjeneste igjen før etter sommeren 2018. Resten av flåten er inne til variert reparasjonsarbeid. Det skal være første gang i historien at alle ubåtene er «satt ut» samtidig, i flere måneder. Noe av årsaken skal visst nok være reservedels-mangel (ikke på lager), grunnet innsparinger. Den tyske marine sliter også med for få ubåtbesetninger. Det er flere besetninger under opplæring. La oss håpe at FD/FMA/FLO har planene klare for solide kontrakter på vedlikehold og reservedels-lager til våre fremtidige ubåter.

Einar Holst Clausen

Forsvaret virker - i dag...

Forsvarssjefen uttrykte i sin årlige tale i OMS en tilfredshet rundt Forsvarets evne til å løse sine pålagte oppdrag i 2017. Fredsoperative oppgaver hjemme og skarpe oppdrag i utlandet – på sjøen, på bakken og i luften, har alle blitt løst med høy kvalitet og dedikerte ansatte. Dette er bra!

Forsvarssjefens årlige tale i Oslo Militære Samfund er en årlig begivenhet som samler alle som er opptatt av forsvars- og sikkerhetspolitikk. Og like sikkert som «Grevinnen og Hovmesteren» var OMS fylt til randen. Overskriften denne gangen var gjennomføringsevne og modernisering. Forsvarssjefen vektla at dette er hans hovedfokus de neste årene, da Forsvaret er helt avhengig av en vellykket implementering og gjennomføring av langtidsplanen. Han må effektivisere organisasjonen og endre innretning på flere avdelinger dersom Forsvaret skal kunne øke sin operative evne og aktivitetsnivå. Han beskrev et bilde hvor man nå så å si var ferdig med å bygge opp igjen grunnmuren – nå kommer jobben med å ta dette videre. BFO kan vel hevde at dette er et bilde som burde vært mer nyansert – grunnmuren er ikke ferdig satt – enda.

Statusen i Forsvaret er bra! Forsvarssjefen vektla at de operative leveransene er gode både hjemme og ute. Forsvarsgrenene er etablerte som operative styrkesjefer, og Forsvaret leverer meget gode og relevante bidrag i internasjonal sammenheng. Videre beskrev han 2018 som et spennende år med videre fokus på innføringen av F-35 som allerede er i rute, satsningen på å tette etterslepet med vedlikehold i Hæren og Sjøforsvaret fortsetter og gjennomføringen av NATO's storøvelse TRJ 18 vil være et høydepunkt til høsten. Dette er alle aktiviteter som er finansierte, og Forsvarssjefen var positiv til den den totale økonomiske situasjonen så langt i LTP-perioden.

Men han påpekte også flere store utfordringer. I det nære perspektivet – 2018, skal han nedbemanne og omstille utdanningsstrukturen kraftig. I tillegg er han pålagt svært tøffe krav til effektivisering. Dette skal frigjøre midler som han allerede har fått oppdrag om å bruke – en form for økonomisk tvangstrøye hvor han uansett må ta ressurser fra ett sted i Forsvaret for å skape endringer et annet sted. Nå melder han at det er stor risiko for at han ikke kan nå disse effektiviseringskravene. Og hva skjer da? Dette er svært krevende, og en situasjon hvor han ikke har noe handlingsrom selv. Forsvarssjefen påpekte også den ubetalte «regningen» som ble liggende igjen etter forliket om landmakten høsten 2017. Den er på flere hundre millioner og det finnes ikke penger på konto. Som han sa det; Jeg forventer at det kommer en tilleggsbevilgning.

Avslutningsvis påpekte Forsvarssjefen flere potensielle fremtidsutfordringer. Forsvaret vi har i dag virker, men er et minimumsforsvar. Og det MÅ være fullfinansiert!

For – til tross for økte budsjetttrimmer de siste årene, har ikke Forsvarssjefen mulighet til å finne fleksible og funksjonelle løsninger som

raskt kan korrigere de åpenbare behovene og svakhetene. Bevilgningene er bundet til konkrete elementer og prosjekter. Dette handler om en ubalanse mellom investeringer og drift; veldig mye av forsvarsbudsjettet går med til investeringene, mens muligheten til å finne smarte løsninger i det daglige finnes i driften – og her blir det mindre penger år for år. Forsvarssjefen påpekte risikoen som ligger i å miste sine dedikerte og lojale ansatte. Forsvaret er helt avhengige av sine ansatte, da det er de som bærer nøkkelen til å nå målene i langtidsplanen og fortsatte kunne levere godt både hjemme og ute.

BFO gir Forsvarssjefen ros for en ærlig fremstilling av situasjonen. På litt forsiktig vis påpeker han de samme fremtidsutfordringene som vi stiller oss bak – vi har påpekt det samme siden 2016;

Det er stilt for høye effektiviseringskrav til Forsvaret – en beredskapsorganisasjon må ha en viss fleksibilitet og overhøyde på alle måter. Effektiviseringskravene skaper det motsatte.

Det er risiko for at Stortinget (også nå) har besluttet en organisering av Forsvaret som ikke blir finansiert. Da må Forsvarssjefen finne ressurser gjennom å redusere operativ aktivitet.

Behovet for et økt driftskapittel er overhengende. Dersom man skal unngå at ansatte slutter må man kunne tilby disse forsvarlige vilkår, en arbeidshverdag som både er lovlig og meningsfull og rom til å ta i bruk det nye materiellet som kommer i nær fremtid.

Vi forventer alle at Stortinget finansierer egne vedtak – selv om fortiden viser noe annet.

«Time Will Show» er en frase som er dekkende der BFO er nå. Vi skal støtte Forsvarssjefen i å beskrive et tydelig bilde av Forsvarets situasjon. Dette er helt vesentlig for at våre medlemmer skal kunne ha en forutsigbar og troverdig arbeidsfremtid som kan kombineres med familieliv og fritid.

Jens Jahren og Jon Vestli

Pensjon

– din lønn i 20–30 år

I de to foregående utgavene tok vi for oss ektefelle og etterlatte pensjon fra hhv Statens Pensjonskasse og Folketrygden. I denne utgaven skal vi ta for oss litt generelt om pensjon fra INTOPS i perioden 1.juni 2006 til 1.juli 2012, litt om pensjon for de som er født etter 1963, herunder personell tilsatt på T-35 ordningen. Kort om status på nye samordningsregler og status ny tjenstepensjon.

AV FORHANDLINGSLEDERNE GRETHE BERGERSEN OG RAGNAR DAHL

Igen fikk vi mange tilbakemeldinger på forrige utgave, som må sees i sammenheng med utgaven før der. Gjennom pensjonssidene setter vi fokus på de saker og spørsmål medlemmer eller vi som din fagforening ønsker å belyse fordi vi får spørsmål om det eller fordi vi oppfordrer deg til å sette deg inn i dine rettigheter.

Pensjon i INTOPS ble først 27.januar 2012 et tema til diskusjon og refleksjon for de som hadde vært ute i INTOPS i perioden 1.juni 2006 – 1.juli 2012. Det var da Statens pensjonskasse sendte brev til Politidirektoratet og Sjef HR i Forsvaret om endret praksis for pensjonsrapportering. BFO legger til grunn at innbetalt pensjonsinnskudd gir rettigheter.

BFO ga grundige innspill til regjeringens forslag om nye samordningsregler. I vårt høringsvar, behandlet vi foruten samordningsreglene også konsekvenser for særalderspensjon som konsekvens av ny offentlig tjenstepensjon, som forhandles i disse dager og skal være ferdig før 1.mars. I vår høringsuttalelse tok vi også for oss pensjonsordningen for T-35 kontra pensjonsordningen for T-60.

Vårens aktiviteter vil trigge av flere spørsmål enn vi er i stand til å svare på direkte, men det skyldes at all pensjon i offentlig sektor er i bevegelse gjennom de pågående forhandlingene om ny Avtalefestet pensjon (AFP). Hvorvidt ny ordning for pensjon får overslag på særalderspensjon er pt. ikke avklart, men BFO jobber for at størrelsen av pensjonsytelsen, skal videreføres uavhengig av hva slags modell, som til syvende og sist blir valgt.

MEDLEMSFORDEL

Ring oss eller send inn en problemstilling via bfo.no eventuelt til post@bfo.no

PENSJON I INTOPS

Tidligere år var vi mest opptatt av skattereglene ifm tjenestegjøring i intops og særlig var det aktuelt for de som var ute i ett år eller mer. Temaet var kommune og fylkesskatt. Vi syntes det ville være urettferdig dersom vi måtte betale dette, uten tanke for hvorfor vi skulle betale denne skatten - vi tjenestegjorde tross alt utenfor landets grenser. Pensjon og rettigheter ved avslutningen av karrieren var i grunnen aldri et tema.

På den tiden fikk vi mange tillegg og særlig de som tjenestegjorde i styrkeoppdrag som feks Libanon. Det var en forskjell på de som var ute, det var de som var i styrkene og de som var FN-observatører, de fikk heller ikke de samme tilleggene. Vi jobbet i samme område og med den samme sikkerhetsmessige risiko, men det var sjelden eller aldri uenighet om hva den enkelte tilkom av tillegg. Det var definert ved utreise.

PENSJON BLE ET TEMA I 2006

Forsvarsdepartementet fikk melding om å samordne diverse tillegg til de som var i styrkene og omdøpe tilleggene til et misjonstillegg. Tillegget skulle være pensjonsgivende. Nå er det slik at alt du betaler skatt av, er pensjonsgivende i Folketrygden, men så er ikke tilfelle i Statens Pensjonskasse. Da må det avklares og den avklaringen ble gjort i Forsvarsstaben.

Personell som dro ut etter 1.juni 2006 ble omfattet av de nye reglene. Personell i Forsvaret var som regel ute i 6 måneders perioder og regelverket var slik at om du var ute en måned, ble denne som følge av lov om Statens pensjonskasse omregnet i prinsippet som tillegg for hele året

HVA HAR JEG KRAV PÅ?

La oss si at du begynte i Forsvaret i 1980 som sersjant da var 22 år. I 2008 blir du disponert til intops, du er 50 år, hovedlønnen din var kr 500 000.- og det månedlige misjonstillegget var på kr 22 000.- og er pensjonsgivende (du betaler 2 % pensjonsinnskudd til SPK). Etter tjenesten i intops, kommer du tilbake til Norge og tiltrer din faste stilling. Du sitter i denne frem til du går av for aldersgrense som er 60 år for vår yrkesgruppe. På avgangstidspunktet har du 38 års opptjeningsstid i SPK. Sluttlønnen når du går av for aldersgrensen, er kr 550 000.-

Tilsynelatende ser det ut som om din siste lønn kr 550 000, er den høyeste. Det er dette grunnlaget pensjonskalkulatoren i SPK tar utgangspunkt i. Det samme skjer dersom du ringer kundesenteret. Dvs at du får oppgitt at din framtidige pensjon ifh til den lønnen som er innrapportert på deg. Svaret du får fra SPK er kr 550 000.- x 66 % dvs kr 363 000.- pr år = kr 30 250.- pr måned. Folketrygdavgiften går ned fra 8.2 til 5.1 %

Det er når du har sjekket dette, telefoner og mail strømmer inn til oss i BFO. Problemstillingen er: Jeg var i Kosovo i 2008, har ikke jeg krav på mer i pensjon? Har lest det tidligere eller har hørt noe om det fra en kollega. Da er vår forklaring som følger:

Når du søker om avgang for aldersgrensen vil FPVS/PLA bekrefte dine lønnsdata ovenfor SPK. SPK vil gå gjennom din lønnshistorikk helt tilbake til du ble medlem i SPK og finne ut hva som er ditt beste pensjonsgrunnlag. Med bakgrunn i innrapportering fra FPVS/PLA og SPKs rutiner kommer de frem til at du har tjenestegjort i Kosovo de 6 siste månedene i 2008 (samme hvilken tid i året det er, og det holder med en måned).

Regelverket sier at du vil få pensjonen fra 2008 og bakover, beregnet med pensjonsgrunnlaget du hadde i 2008. Dvs siste måneds hovedlønn dvs (kr 500 000.- delt på 12) = kr 41 667.- pluss misjonstillegget pr måned på kr 22 000.- totalt månedlig pensjonsgrunnlag kr 63 667.- Opptjeningsstiden i SPK er 30 år og du vil få medregnet 20 år med dette pensjonsgrunnlaget, da det fortsatt er 10 år igjen til ditt neste pensjonsgrunnlag som er på avgangstidspunktet (i år).

Ditt neste pensjonsgrunnlag vil være på avgangstidspunktet i 2018, dvs kr 550 000.- delt på 12 dvs kr 45 833.- Dette pensjonsgrunnlaget vil gjelde for alle år tilbake til 2008, dvs 10 år. Det er summen av disse to pensjonsgrunnlag som vil utgjøre din framtidige pensjon.

Din pensjonsutregning blir da som følger:

(Kr 63 667.- x 66 % x 20/30) + (kr 45 833.- x 66 % x 10/30) = kr 38 096.- pr måned, dvs kr 457 152.- pr år. Folketrygdavgiften går ned fra 8.2 % til 5.1 %. Når du tar ut alderspensjon vil lønnsutviklingen reguleres tilsvarende (i prinsipp) som grunnbeløpet i folketrygden minus 0.75 % lovpålagt underregulering.

Denne pensjonen vil du ha til du blir 67 år, da blir den samordnet med folketrygden og levealdersjustert. Samordningsreglene er ikke vedtatt enda, følgelig regnes ikke dette ut av SPK – det er SPK som samordner.

Differanse i pensjon med og uten intopstjeneste i dette eksemplet blir kr 94 152.- pr år dvs kr 7 846.- ekstra pr måned. Verdien av dette grunnlaget avtar desto yngre du var på tidspunktet du var i intops.

Merknad:

Mange synes det er urettferdig at ikke alle får denne forskjellen, men husk de som var ute i 2006-2012 innbetalte pensjonsinnskudd, de utenfor denne tiden gjorde normalt ikke det. Det blir som å si at 2 stykker ble ufør, han ene hadde en uføreforsikring, han andre ikke. Hvem tror du får mest. Vi må glede oss over de som får pensjonsfordelen og ikke irritere oss over at andre fikk mer.

HVA FÅR JEG SOM ER FØDT I 1963 OG SENERE I PENSJON?

Veldig mange yngre lurer på egen pensjon. De hører om ny pensjonsreform, inntektpensjon, garantipensjon, alleårsoptjening, 18.1 % opptjening av inntekt opp til 7.1 ganger folke-trygdens grunnbeløp som er kr 93 634.- denne summen legges inn i din pensjonsbeholdning.

Dere har den samme pensjonsordningen som alt befal har i Forsvaret, dvs det er siste pensjonsgivende månedslønn før du går av for aldersgrensen som legges til grunn. Det som er uklart og det er det for alle, er hvilken innvirkning ny offentlig tjenstepensjon får for de som har særalderspensjon. Det er framtid og det vil vi omtale i neste pensjonsbrev, for da er forhandlingene ferdig og vi kan si noe mer.

Forskjellen mellom de som er født før og etter 1963, er at man ved uttak av fleksibel alderspensjon eller ved samordning av pensjonene ved fylte 67 år får sin pensjon beregnet etter to forskjellige modeller. De som er født i 1959 og senere er garantert 66 % av sluttlønn før levealdersjustering med dagens pensjonsordning, mens de som er født før 1959 er som følge av en individuell garanti sikret 66 % etter levealdersjustering også her med referanse til dagens regler. Vi regner med at det må nye overgangsregler til når vi får et nytt pensjons-system i offentlig sektor, men vi vet ikke hvordan dette vil innvirke på særalderspensjon.

Så kort sagt, er du født i 1963 og senere får du pensjon ift SPK som alt annet befal. Det er først ved evt uføretrygd, evt uttak av fleksibel alderspensjon ved fylte 62 år eller ved samordning av pensjon fra SPK og folke-trygden at forskjellene inntreffer. Dette kan tidligst skje for 1963 årskullet i 2025 (62 år) og 2030 (67 år).

Alt ovenfor er pensjon ift dagens pensjonsordning, det vil bli endringer men det er for tidlig å si hvilke. Vi regner med at vi kan si noe mer i neste utgave.

PENSJONSORDNING FOR BEFAL PÅ T-35

Denne personellkategorien vil få det vi kaller en oppsatt pensjon. Det er fordi man slutter i stillingen som befal før man fyller 60 år. BFO er overbevist om at enigheten om 6-års regelen i på slutten av 1990-tallet ikke hadde til hensikt å gi dette personellet dårligere pensjon.

Utgangspunktet var Tjenestemannslovens 4-årsregel før man hadde rett til fast tilsetting. Gjennom et forlik med regjeringsadvokaten ble man enige om at i Forsvaret kunne denne fristen utvides til 6 år. Alle som hadde passert eller passerte denne tidsfristen hadde krav på å bli yrkes-tilsatt. Forsvaret måtte på slutten av 90-tallet tilsette flere hundre befal med BS-utdannelse som yrkesbefal. Utfordringen var at Forsvaret ikke hadde stillinger til så mye BS-befal.

Litt senere ba arbeidsgiver om en avtale som kunne motvirke en uønsket yrkestilsetting og vi foreslå at vi kunne gi dem 2 årslønninger i bonus for ikke å bli yrkestilsatt. Det viste seg fort at mange passerte 6 år, sluttet og innkasserte 2 årslønninger i bonus. Da ba arbeidsgiver om at ordningen ble utvidet til 10 år, noe organisasjonene aksepterte. Fortsatt slutte befalet etter at de passerte 6 år. Da foreslo arbeidsgiver at disse 2 årene ble opptjent fra 6 til 10 år med et ½ år pr års tjeneste. Da het ordningen avdelingsbefalsordningen (2004).

Senere gjennom Lov om personell i Forsvaret, ble ordningen utvidet til 15 år, og at bonusen ble opptjent med ett år etter at 10 år var passert,

deretter full opptjening til man passerte 14 år. Maks alder var satt til 35 år, unntaksvis 38 år – bonusen for ikke å bli yrkesbefal ble så endret til utdanningsbonus.

I 2016 ble avdelingsbefal omdøpt til T-35 og aldersgrensen ble lovbestemt gjennom den nye forsvarsloven. Loven omtaler ikke pensjon overhodet. Aldersgrenser for befal er inntatt i aldersgrenseloven og det er denne Statens pensjonskasse forholder seg til. Dvs at også T-35 har en pensjonsalder på 60 år og siden loven pålegger dem å slutte ved fylte 35, senest ved fylte 38 vil de få det som heter oppsatt pensjon.

OPPSATT PENSJON

Dersom du slutter før aldersgrensen for stillingen vil du få oppsatt pensjon. Dvs at i mange tilfeller vil opptjeningstiden i pensjonskassen øke til 40 år og du vil ikke få pensjonen utbetalt før fylte 65 etter gjeldende regler.

BFO har tatt problemstillingen opp med Forsvarsstaben ved flere anledninger og vi vet at de ser utfordringene dette kan skape – ikke minst rekrutteringsmessig. Vi har også omtalt dette behørlig i våre innspill til nye samordningsregler og endringer i offentlig tjenestepensjon.

Eksempeltekst for utregningen nedenfor:

La oss si at du ble sersjant i Forsvaret i 2008, da var du 20. Senere søker du og blir tilsatt i en T-35 stilling. Det gir deg fast tilsetning til du er 35 maks 38 år. Du velger å slutte da du fyller 35 år, selv om du kunne ha fortsatt til 38 år. Hovedlønnen din på avgangstidspunktet er kr 450 000,- dvs kr 37 500.- pr måned. Du betaler inn 2 % pensjonsinnskudd av dette, pluss det samme for eventuelle faste variable pensjongivende tillegg begrenset opp til maksimalt kr 56 000.- pr år. Sannsynligvis har du ingen slike tillegg. Vi holder for eksemplets skyld folketrygden utenfor, da urettferdigheten i pensjonslovgivningen er ift tjenestepensjon og ikke ift folketrygden.

Urettferdigheten oppstår da du må slutte før aldersgrensen for befal på 60 år, dette til tross for at aldersgrensen for T-35, er lovbestemt i Forsvarsloven. SPK legger til grunn at du som 35 åring, kan fortsatt tjene opp pensjon til du er 60 år, dvs ytterligere 25 år. De 15 årene du har opptjent + de 25 årene du kunne ha opptjent blir 40 år. Opptjeningstiden for T-35 øker i dette tilfelle fra 30 til 40 år. Med lengre opptjeningstid blir pensjonen mindre.

I tillegg vil du ikke få pensjonen utbetalt før du fyller 65 år. Denne pensjonen blir samordnet med folketrygden da du fyller 67 år og i praksis blir den samordnet bort, da det er summen av folketrygden og pensjon som skal gi 66 %. Du har en betydelig høyere folketrygdpensjon enn det du får fra SPK. Du får heller ingen pensjonsopptjening av utdanningsbonusen.

Etter BFOs skjønn burde T-35 befal ha maks 30 års opptjeningstid da loven fastsetter en øvre aldersgrense for stillingen.

Utregningene blir da:

Kr 37 500.- x 66 % x 15/40 = kr 9 281.25 pr måned fra du fyller 65 år.

Hadde Forsvaret tatt grep og hvertfall sørget for at T-35 faktisk fikk opp-tjening ifh til sin lovbestemte aldersgrense ville regnestykket sett slik ut:

Kr 37 500.- x 66 % x 15/30 = kr 12 375.- pr måned fra du fyller 65 år

Dersom T-35 går over på T-60 vil tilsvarende regnstykke, med samme sluttlønn bli:

Kr 37 500.- x 66 % x 30/30 = 24 750.- pr måned frem til du fyller 67 år.

STATUS SAMORDNINGSREGLER

BFO leverte sine innspill til YS Stat. YS har fremmet kravene til departementet og forsterket de synspunkter, meninger og argumenter vi hadde. Vi er opptatt av at befal, med høy aktivitetsbasert inntekt ikke skal tape så mye som ligger i regjeringens forslag.

I dagens ordning vil befal få ca 70 prosent i pensjon ved samordningen med folketrygden. Det er først da vi får uttelling for vakt, øvelser, overtid, kompensasjon for merforbrukt arbeid osv. Pensjonskassen beregner din pensjon ifh til det du har innbetalt i pensjonsinnskudd til SPK, i hovedsak av hovedlønnen, mens det du får fra folketrygden er pensjon for all inntekt du har betalt skatt av. Dette kalles fiktivfordel.

I hovedsak var regjeringens forslag at man skulle ha et samordningsfritt grunnlag på 2 G fra pensjonsbeholdningen for å ivareta de med lavest inntekt, i tillegg skulle man trekke fra 2 prosent for å ivareta de med høyere inntekt. Dette forslaget ville slå svært uheldig ut for personell i Forsvaret. I prinsippet vill man da få ut all folketrygdopptjent pensjon pluss samordningsfradraget i pensjon fra tjenestepensjonsordningen. Dvs at fiktivfordelen i stort ble fjernet.

Regjeringens forslag vil føre til at alle yrkesgrupper med høy aktivitetsbasert inntekt ville tape betydelig og YS Stat har følgelig bedt departementet utrede en fiktivfordel også i de nye samordningsreglene. I hovedsak skulle ikke samordningsreglene resultere i mindre pensjon, det var bare en måte å samordne pensjoner fra to forskjellige folketrygdordninger.

Vi vil gi en detaljert beskrivelse av de nye samordningsreglene, når disse foreligger. Første årskull som treffes av disse reglene er de som er født i 1954.

NY OFFENTLIG TJENESTEPENSJON

Partene er i full gang med forhandlinger om ny offentlig tjenestepensjon. Dette omfatter avtalefestet pensjon, men vil også - mest sannsynlig, få innvirkning på særalderspensjon. I hovedsak blir ny AFP i offentlig sektor veldig lik den i privat sektor som er lik den ordningen vi har i folketrygden. Nedenfor har vi gitt en veldig skjematisk fremstilling for ikke å bli for detaljert.

I ny offentlig tjenestepensjon legger man til grunn en alleårsopptjening som inngår i en pensjonsbeholdning. Av inntekten sparer man en viss prosent opp til en viss størrelse av inntekten for hvert år. Pensjonen fra ny OftP legges sammen med pensjon fra folketrygden dette blir din nye pensjon. Du skal kunne ta ut fleksibel alderspensjon ved fylte 62 år i tillegg til OftP, og det skal være incentiver for å stå lengre i arbeid mv.

Det er mange elementer som skal forhandles, herunder hvor stor prosent opptjening, er det ift dagens pensjonsgrunnlag eller hele inntekten som i folketrygden. Virkningene av uttak ved forskjellige aldre osv. Vi kommer tilbake i neste utgave av Offisersbladet med en utvidet utgave og tar sikte på å beskrive forhandlet ordning – gitt at forhandlingsresultatet er kjent.

NESTE UTGAVE:

I neste utgave skal vi ta for oss resultatet av forhandlingene i offentlig sektor, samt detaljer for samordningen – dersom reglene er vedtatt. Vi skal også ta for oss litt om saksgang og grunnlaget for yrkesskadeerstatninger.

Send gjerne spørsmål til BFO (ragner.dahl@bfo.no) og foreslå gjerne forhold du ønsker vi skal skrive om innenfor temaene pensjon, uføretrygd og yrkesskade.

Vi kaller dette en spade

Du mottar mange hundre budskap hver dag. Det er viktigere enn noen gang å kunne stole på at det du leser og ser i mediene er faktabasert og pålitelig. Redaktørens rolle er å være uavhengig, og å sikre en balansert dekning av ditt fagfelt. Den jobben gjør vi på vegne av deg.

Leser du et av Fagpressens blader eller nettstedet – slik du gjør akkurat nå – kan du være trygg på at innholdet som er viktig for deg er vurdert og ivaretatt av en grundig redaksjon.

Faktabasert – Pålitelig – Ansvarlig

Andøya og 333 skvadron

– viktigere enn noen gang!

Et typisk mannskap på et tokt med Orion. Foto Torgeir Hugaard.

Skvadronens teknikere i full jobb med en av Orion's motorer.

Den sikkerhetspolitiske situasjonen har endret seg radikalt siden Stortinget i november 2016 vedtok å legge ned Andøya flystasjon til fordel for Evenes flystasjon.

EINAR HOLST CLAUSEN

BESØKTE ANDØYA

Officersbladet besøkte 333 skvadron på Andøya i desember 2017, for å danne seg et bilde av dagliglivet og den operative virksomheten. I tillegg ønsket jeg å få et lite innblikk i de materiell- og personellmessige utfordringene som denne nedleggingstruede flystasjonen har til daglig.

På vei inn mot denne flyplassen ytterst i havgapet, ser man hvor stor basen er. Hangar og kontorfasiliteter og de mange godt spredde shelterne over hele området. To rullebaner, som begge har utvidelsesmuligheter. Med andre ord, en gjennomtenkt og godt planlagt base for maritime overvåkingsfly, i tillegg til at den tydeligvis er godt forberedt for mottak av allierte flystyrker og annet materiell.

MANGEL PÅ RESERVEDELER

Jeg ble møtt av BFOs tillitsvalgte på 133 luftving, løytnant Hanna Sesselja Mikalsen, som viste meg rundt på hele basen, sammen med kaptein Kristian Holter, som er systemoperatør på Orion. I den godt opplyste og svært rene hangaren, sto tre Orion maskiner, overraskende rene, pene og tilsynelatende svært så vedlikeholdte. Men vanskelig tilgang til reservedeler gjør at det tidvis må flyttes utstyr eller reservedeler mellom flyene. Årsaken til dette er at mange land har faset ut, eller skal fase ut sine Orion

maskiner, og da trappes produksjonen av reservedeler kraftig ned, for ikke å si stanses helt. Og dermed var én av 133 luftvings utfordringer avdekket.

MANGE LÆRLINGER, MEN FÅ AUTORISERTE TEKNIKERE

Oppe i den hyggelige kantina/matsalen, med panoramautsikt til flystripa og takse-områder, orienterte teknisk sjef om den krevende personellsituasjonen på både teknisk- og operatørsiden ved 333 skvadron i dag. På grunn av lang tids usikkerhet om basens fremtid, og senere Stortingsvedtak om å nedlegge basen, har flere avsluttet sin tjeneste og forlatt luftvingen. Selv om noen er positive til flytting til Evenes, har flere signalisert at de kommer til å slutte og/eller ikke blir med på flyttelasset. Årsakene kan være mange, men familiesituasjonen, verditap på bolig, samt en uønsket pendlertilværelse er noe av grunnen.

På teknisk side har man ikke et bemanningsproblem, men et kompetanseproblem. Luftvingen har fått tilført godt med personell, men foreløpig med lav kompetanse og lite erfaring. Det er nå eksempelvis kun få erfarne teknikere igjen, med autorisasjon til å signere vedlikehold på Orion-flyene. Det nærmer seg en «one man deep» situasjon. Og når flere av de mer erfarne teknikerne store deler av tiden er opptatt med oppfølging av lærlingene, sier det seg selv at situasjonen er problematisk. Da var den andre utfordringen avdekket.

Fra oppholdsrommet/messa til 333 skvadron.

I hangaren fra venstre BFOs ATV løytnant Hanna Sesselja Mikalsen, operatør kaptein Kristian Holter og teknisk sjef vedlikeholds-skvadron oblt Bjørnar Engvik.

FOR FÅ CREW – «ONE MAN DEEP»

Teknisk sjef vedlikeholds-skvadron oberstløytnant Bjørnar Engvik og systemoperatør kaptein Kristian Holter, kunne fortelle at 333 skvadron sliter med at de har for få crew i forhold til forventet aktivitet. Det vil si antall tokt og øvings-tokt i henhold til planlagt års-aktivitet. Noe av problemet ligger i at skvadronen på enkelte operatørstillinger, har få operatører. Også her er de farlig nære en «one man deep» situasjon. En situasjon som raskt fører til ekstra stor belastning på enkelte kategorier personell, men også for helheten. I 2017 hadde personellet ved 133 luftving opparbeidet seg over 13.000 timer utover normal arbeidstid. Dette var den tredje utfordringen som ble avdekket.

FREMTIDIGE UTFORDRINGER

I følge Officersbladets kilder, vil 133 luftving når de om noen år skal sende personell på P-8 «Poseidon» utdanning i USA, og de først utdannede skal være igjen der som instruktører for fremtidige norske P-8 crew, vil crew-situasjonen på Orion her hjemme bli vanskelig. Under og etter en innføringsfase av P-8 «Poseidon», der nødvendigvis både Orion og Poseidon i noen år må opereres samtidig, er 133 luftving forespeilet å levere dobbelt så mange timer maritim overvåking enn i dag. Når man i en periode kommer til å operere både på Evenes og Andøya, splittes det maritime overvåkingsmiljøet, på to fysiske plasser. Dette vil nok gå mye hardere utover den operative leveransen enn det Luftforsvaret liker å innrømme. Oddsen er blir mye større for at vi får et opphold i maritim overvåking. Det er ikke en ønsket sikkerhetspolitisk situasjon Norge burde sette seg i, fordi behovet for maritim etterretning er like stort, om ikke enda viktigere i tiden fremover.

Her er den fjerde utfordringen avdekket.

I følge den informasjonen Officersbladet har klart å lese seg frem til i flere offentlige kilder på nettet, kan flere fremtidige utfordringer relatere seg til Evenes flystasjon, som er en liten flystasjon med få utbyggingsmuligheter. Tverrgående landingsbane er ikke mulig å få til. Behandling og lagring av eksplosiver som i torpedoer, søkkeminer og «MK-82 bomber, er svært problematisk på grunn av mangel på plass og nærheten til sivil terminal og sivil lufttrafikk. Lager/bunker for dette må bygges sannsynligvis utenfor basen, med de sikkerhetsmessige utfordringer det medfører. Hangarfasiliteter til P-8 flyene er basert på at ett P-8 fly til enhver tid må stå ute. Dette er et problem på vinteren, fordi en P-8 maskin må etter et visst antall timer ute i kulda, inn for tining/tørking og kontroll (Boeings prosedyrer).

Deicing av både P-8 Poseidon og F-35 kan bli et problem på Evenes. Problematikken handler om at den «miljøvennlige»væsken som brukes for å holde black runway er sterkt korroderende på flyenes utsatte deler, eksempelvis understell. Det vil kreve mye ekstra tid for vask og ettersyn enn normalt, og det har en kostnad knyttet til seg i form av både personell/lønn og hyppigere delebytter. I ytterste konsekvens kan det gå ut over garantien fra fabrikanten. Hvis man skifter til en annen type væske som er mer skånsom for flyene- men mer miljøskadelig, sliter Evenes med å bli kvitt mengdene som kreves. De har ikke utslippstillatelse, fordi de ligger midt imellom flere områder som er vernet i RAMSAR miljøvern konvensjonen. Andøya derimot har alle nødvendige utslippstillatelser, fordi væsken ledes ut i havet og løser seg opp der. Et system for å håndtere avisingsutslippet på Evenes vil bli meget kostbart, og er ikke tatt med i regnestykkene til Regjeringen.

Dessuten tror jeg Etterretnings- og sikkerhetstjenesten ikke er spesielt glade for stadig økende sivil luftfart ut fra Evenes, samt at det er planlagt et stort sivilt hotell tett inntil flyplassen, med god utsikt over hele området. Topp-etajsen der må jo være et drømmested for fremmed etterretning?

ANDRE BETRAKTNINGER

Andøya flystasjon er ifølge mange med sin unike plassering og enorme tilgjengelige arealer, NATO og Norges strategisk viktigste base for nordområdene. Andøya flystasjon er den mest kosteffektive MPA basen i NATO, og den leverer Norges viktigste NATO-bidrag. Men mye tyder på at det i lang tid har foregått et spill i kulissene for en nedleggelse av Andøya flystasjon, og overføring av all aktivitet til Evenes. Argumentene for nedleggelse av Andøya flystasjon, synes å være pent tilpasset et visst politisk ønske om overflytting til Evenes, på tvers av fagmilitære anbefalinger.

I et intervju Officersbladet hadde med forsvarssjef Bruun-Hanssen i 2017, sa forsvarssjefen at han ikke hadde penger til å drifte både Evenes og Andøya. Underforstått at ved et økt budsjett, ville kanskje Andøya flystasjon bestått? Økonomi burde i dag ikke være et argument for nedleggelse, for i årene som kommer vil jo forsvarsbudsjettet øke med flere milliarder årlig, på vei mot 2 % målet, eller er det ikke slik Erna Solberg?

Nå skal det for øvrig bygges en stor ny havn på Andøya, som vil være utmerket for fremtidig mottak og utskipping av store mengder alliert materiell. Vi leser også stadig om den kraftig økende allierte aktiviteten på Andøya flystasjon, der 2018 ser ut til å bli «all time high». Hva har

Her fra en av arbeidsplassene til en operatør om bord.
Foto Torgeir Haugaard FMS

En av mannskapet har ansvaret for fotografering av fartøy, ubåter og eventuelt fly de kommer over på tokt.
Foto Torgeir Haugaard FMS

Her er redaktøren bak spakene i Orion på vei tilbake til Andøya.

Fra turen mot Alta

Stortinget fått av informasjon (les: mulig desinformasjon) om Andøya flystasjon, som dannet grunnlaget for vedtaket om å legge ned basen?

ØKT SPENNING I NORD

I diverse landsdekkende og lokale medier kan vi lese om Russlands kraftige militære oppbygging, og betydelig økte øvingsvirksomhet også i Nordområdene. Økt flyaktivitet, kraftig økning av undervanns-aktivitet, med et betydelig antall ubåter i våre farvann. Vi nærmer oss tilstander som under «kald krig» tiden. Jeg er fristet til å sitere noe jeg leste i senere tid, der det ble vist til noe som sto i Harstad Tidene i 1982:

- “Andøya flystasjons rolle både i det nasjonale og i NATOs forsvars-bilde er betydelig.”
- “Strategisk ligger denne flyplassen ypperlig til for overvåkning av de enorme havområdene utenfor Norskekysten.”
- “En annen viktig oppgave er at stasjonen til enhver tid skal være klar til å ta imot utenlandske NATO-skvadroner i en eventuell krigssituasjon.”
- “Den utenlandske aktiviteten på stasjonen er betydelig og årlig øves samarbeidet med utenlandske enheter.”

Er vi ikke i samme situasjon i dag, med det trusselbildet og den ustabile situasjonen vi har i Europa og i våre nærområder? Er ikke Andøya flystasjon minst like viktig i dag? Hva er dessuten innsparingspotensialet ved å flytte 133 luftving fra Andøya flystasjon, når den på grunn av NATO-forpliktelsene uansett må holdes operativ? I 2017 har det vært stor alliert aktivitet på flystasjonen, med hyppige besøk fra amerikanske P-8 «Poseidon», samt blant andre tyske Hercules transportfly. Andøya har vært og forblir etter alle solemerker en meget viktig NATO-base i Nord, med eller uten 133 luftving.

GOD STEMNING OG GODT MILJØ TIL TROSS FOR NEDLEGGINGSVEDTAK

Jeg må jeg si at det var en glede å få møte tvers igjennom profesjonelle folk på alle nivåer på 133 luftving. Man oppdager raskt det gode arbeidsmiljøet og den gode stemningen i fellesområdene, på kontorene og i hangaren. De har nok alle sine utfordringer, men er likevel motiverte og lojale i det gode skvadron/luftvingmiljøet, nesten som en stor familie. Hva skjer når «familien» splittes opp og tvangsflyttes?

En av operatørene på sin arbeidsplass i Orion. Et tokt kan vare i over 6 timer

MED PÅ TOKT

Jeg var også så heldig å få være med på et øvingstokt med Orion. Litt før klokken åtte var jeg på plass i skvadronslokalet, med mye skvadrons-historie på veggene. Mobilen ble behørig låst inn i skapet rett innenfor inngangsdøra. Sikkerheten tas tydeligvis på alvor ved 133 luftving. Det hersket en rolig stemning blant crew'ene i skvadrons-rommet, der noen knasket på et knekkebrød, men andre kun tok en kopp kaffe. Det er strenge krav for fysisk standard for disse gutta og jentene. Ute kunne jeg se lys i hangaren, for der var teknikerne for lengst i gang med å klargjøre flyet. Senere når flyet ble tauet ut på «line», gjorde crewchiefen de siste kontroller og forberedelser, før crewet ankommer, og fartøysjefen signerer for aksept av flyets tekniske stand. Dette er et avhengighetsforhold og godt samspill på alle nivåer.

Det var et øvingstokt jeg skulle få være på. En vedlikehold- og utsjekkstur med en av pilotene. Jeg hilste på skipperen på dette øvingstoktet, major Andreas Grindvoll, før han forsvant inn i ops-rommet med sitt personell, en solid avlyttingsfri staldør, uten tilgang for utskremte redaktører. I mellomtiden fikk jeg signere et skjema, der jeg bekrefter at

ATV Hanna Sesselja Mikalsen henger opp god BFO-informasjon i lokalene på luftvingen.

jeg flyr på eget ansvar. Turen var beregnet til fire timer, og skulle gå fra Andøya-Tromsø-Banak-Kirkenes/Alta, med flere øvingsmomenter og øvingslandinger underveis.

Det er først når man kommer inn i Orion, man ser hvor stor den er, og hvor mange operatør-stasjoner som er plassert der. Akterut i kabinen er det en liten bysse/gally, der det er lagret matpakker og hvor man kan hente drikke og lage seg både kaffe og kakao. Et par køyesenger er det også der, for benyttelse under ekstra lange tokt. Rundt bordet med sitteplass til 5-6 personer, foretok flyger og fartøysjef major Andreas Grindvoll den siste orienteringen med sitt crew, blant annet gjennomgang av de siste værmeldinger. Under hele turen hadde jeg eget headsett og hørte all kommunikasjon crewet imellom. Over fantastisk Nordnorsk natur, ble det øvet på navigering, «shut down» og restart av én av motorene og

mange «touch and goes» på Banak flyplass. Så kom det tette snøværet og problemer med landing på Andøya, da banen måtte brøytes. Vi sirklet lenge over Andøy, men måtte til slutt returnere til Alta for refueling. På tur tilbake til Andøy igjen, fikk jeg faktisk lov til å fly litt selv i 5-10 minutter, noe som var en uforglemmelig opplevelse.

Med litt flaks (været lettet og banen ble ryddet for snø i tide) klarte vi å få landet på Andøya igjen, etter totalt 7 timer i lufta. Alternativet som fartøysjef major Andreas Grindvoll kontinuerlig vurderte, var å «diverte» til Tromsø og ligge over der. Jeg ønsker 333 skvadron og 133 luftving lykke til videre, enten det blir på Andøya eller på Evenes, og takker for et hyggelig opphold ute i havgapet, og for noen meget spennende og lærerike timer på Orion-tokt.

fakta 333 skvadron

fakta

Den 8. februar 1942 ble en norsk «Catalina-avdeling», opprettet i Woodhaven i Skottland, underlagt RAF. De fikk fire Catalina-fly. I 1943 fikk de navnet 1477 (Norwegian) Flight, og fikk i tillegg seks Mosquito-fly. Dette ble 333 skvadron (10. mai 1943). Catalina-flyene i A-flight og Mosquitoene i B-flight. Skvadronen ble underlagt RAF Coastal Command.

Operasjonsområdet var langs norskekysten. Oppdraget var patruljering etter ubåter i Nordsjøen og Norskehavet, og rekognosering mot Norge, angrep mot tyske skip og spesialoppdrag som i-landsetting av agenter med radiosendere til hemmelig oppdrag i Norge og å hente utsatte hjemmefrontmenn med en dødsdom hengende over seg i Norge til sikkerhet i Storbritannia. Skvadronen ble kreditert to senkede og syv skadde ubåter, 18 ødelagte og fem skadde fiendtlige fly, samt medvirkning til senkning av en rekke overflatefartøyer. Den hadde 28 norske og én britisk falne og mistet 23 fly.

Etter krigen og frem til 1961 disponerte skvadronen 21 Catalina-fly (NATOs våpenhjelp-program), men i juni 1961 ble de gjenværende Catalina returnert til US Air Force. 333 skvadron fikk da tildelt ni nye fly av typen Albatross, som de fløy frem til 1969. Så startet Lockheed P-3 Orion-epoken.

I 1989 fikk de fire nye P-3C UIII Orion samtidig med at to av de gamle P-3B ble bygd om ved NAS Jacksonville. Skvadronen hadde da seks fly. I 1999 var de fire P-3C flyene på nytt oppdatert og fikk betegnelsen P-3C UIP (update improvement program). Alle flyene har fått nye vinger, ny avionikk og oppgraderte operasjonssystemer for å kunne være operative til arvtakeren Boeing P-8 Poseidon innføres rundt 2022.

Standard crew: Fartøysjef (1P), andrepilot (2P), maskinist,tacco (Toktleder), nav/com (navigator), Radaroperatør, EK-operatør, senior sonaroperatør, junior sonaroperatør og ordonance.

Norske Mosquito flyvere ved 333 skvadronen.

Catalina Mk IV i Sømmevågen på slutten av 1940-tallet.

333 skvadrans Albatross sort hvitt.

Dagens P-3 Orion.

Brynje Antarctic Professional Windcover

Antarctic jakke med vindstopper i front, to brystlommer og to lave lommer med glidelås. Jakken har distinksjonsklaff på brystet, borrelås på begge overarmer for avdelingsmerker og borrelås på brystet for navnestripe. Perfekt som mellombekledning eller ytterbekledning. I hele jakken finner du Super Thermo netting i Polypropylene som før og den beste tettstrikkede Merino ull på utsiden. Nettingen fungerer isolerende ved hvile og ventilerende ved aktivitet.

Brynje Antarctic Professional koster 2461,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

kjekt å ha

Leatherman Surge w/Molle

Surge er en av Leathermans største multiverktøy med den kraftigste tangen og de lengste bladene. Fire åpninger på utsiden gir lett tilgang til verktøyene som blir brukt mest. Surge er perfekt å for eksempel ha med ut i villmarka og på jakt. Vil du ha et kraftig multiverktøy som greier stort sett hva som helst, passer Surge for deg.

Leatherman Surge w/Molle koster 1912,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Oakley Wind Jacket 2.0 Army

Wind Jacket 2.0 fra Oakley er inspirert av idrettsutøvere som bruker Eyseshade® brillene i fjellet og stilen fra 80-tallet. Det nye designet kombinerer det beste fra stil og bruksområde. Laget for å takle alle forhold i fjellet og med de normale egenskapene du forventer deg av skibriller.

Oakley Wind Jacket koster 1379,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Alfa M/77 Perform Sko

Overdelen og skaftet er i kraftig, slitesterkt lær (2,8-3,0 mm). Ved godt vedlikehold er støvelen meget vannavvisende. Uten fôr og polstring innvendig tørker den hurtig. Kombinasjonssnøring med kroker og D-ringer. Forsvarets slitesterke og stabile yttersåle i lett PU, med fester for "Nato - binding". M77 ble utviklet i samarbeid med Det norske forsvaret allerede i 1976. Dette er en støvel som blir bedre og bedre jo mer du bruker den.

Alfa M/77 Perform koster 1299,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Over halvparten av Tysklands 255 Leopard 2 stridsvogner skal ifølge tyske kilder ikke være fullt ut operative

Kildene skriver at dette skyldes mangel på reservedeler. Offisersbladet har ettergått denne informasjonen og funnet ut at det er kun delvis riktig. Tyskland har riktignok skjært ned på forsvarsbudsjettet, og har derfor mindre reservedelslagre og tilgang på reservedeler. Hele 89 stridsvogner mangler reservedeler. Men hele sannheten er en blanding av reservedels-mangel og det faktum at den Tyske Hæren nå oppdaterer mange av sine Leopard 2 stridsvogner til Leopard 2 A7v type. Da er det naturlig at mange vogner er inne til ombygging/modernisering samtidig.

Fra Tyskland rapporteres det også at man sliter med lavt antall operative helikoptre, kampfly av typen Tornado, transportfly, pansrede kjøretøyer og marinefartøyer. Det Tyske forsvaret sliter altså med det samme som Norge, for lavt budsjett, innsparinger, kombinert med gammelt materiell, som ofte er inne til vedlikehold og reparasjoner. Eller blir kondemnert på grunn av skader/materialtretthet som ikke kan repareres.

Einar Holst Clausen

Tyske Leopard 2A5 stridsvogner på rekke og rad. Nå skal mange av de oppgraderes til Leo 2A7v.

Lockheed Martin's UAS «Fury» utvider flytiden

Lockheed Martin (LM) jobber nå med å utvide flytiden til 15 timer på deres UAS/drone "Fury". «Fury» flyr i såkalt taktisk høyde, og skal konkurrere med andre produsenters MALE (Medium Altitude Long Endurance) droner. For å forlenge flytiden til 15 timer, skal LM lage et propulsion system basert på en nyutviklet motor kalt 1803.» Denne motoren er enda ikke testet under flyging, men er testkjørt over 200 timer på bakken. «Fury» som drone-system, og med motor-1802, er testet med nærmere 500 timer i lufta, og har flydd sammenhengende i 12 timer. «Fury» kan i dag ta med seg rundt 45 kg last, slik som elektro-optisk/infrarødt kamera for overvåking, kommunikasjons-utstyr/releer, sat-com etc.

Einar Holst Clausen

Fury MALE Lockheed Martin.

Første komplette og fullt operative NH-90 landet på Kjeller flyplass mandag den 22. januar

Det er 11 år senere enn det kontrakten tilsier. Sjef Luftkapasiteter i Forsvarsmateriell brigader Didrik Kolff tok imot den første «fullverdige» NH-90'en. Den skal gjennom kontroll og godkjenning, før den raskt flys opp til Bardufoss. Se for øvrig større artikkel i denne utgave om NH-90 og hele helikoptersituasjonen i Forsvaret.

Einar Holst Clausen

Første komplette og fullt ut operative NH90 på Kjeller mandag 22 januar. Foto Asgeir Spange Brekke FMA.

Nytt artilleri til Hæren

Den 20. desember signerte Forsvarsmateriell og den sørkoreanske leverandøren Hanwha Land.

Artillerisystemet som heter K9 Thunder, tilfredsstiller Hærens krav og er anskaffet av flere land. Kontrakten omfatter 24 skyts med tilhørende ammunisjonskjøretøy, ammunisjon, logistikk- og utdanningsmateriell.

– Anskaffelsen av nytt artilleri til Hæren er en klar oppfølging av regjeringens satsing på Forsvaret, og Artilleribataljonen i Brigade Nord får økt kapasitet og ildkraft. Anskaffelsen har vært planlagt i lang tid, og muliggjør en etterlenget utskifting av det aldrende M109-systemet, sier forsvarsminister Frank Bakke-Jensen. I tråd med Forsvarsdepartementets retningslinjer inngås det også en avtale om industrielt samarbeid med Hanwha Land Systems parallelt med inngåelse av materiellkontrakten. Avtalen innebærer blant annet at leverandøren skal overføre testutstyr, treningsmateriell og teknisk kunnskap til Bjerkvik tekniske verksted (BTV) slik at dette verkstedet kan stå for service og vedlikehold av de norske skytsene. Det er intensjon om å inngå en samarbeidsavtale med Finland slik at BTV også kan vedlikeholde finske skyts av samme type. De første skytsene vil leveres i 2019, og hovedleveransen gjennomføres i 2020. Prosjektets totale kostnadsramme er ca. 3,2 milliarder kroner.

Pressemelding fra Regjeringen

(Se for øvrig større artikkel om nytt artilleri i denne utgaven)

Vintertesting (vinteren 2016) på øvingsfeltene i nærheten av Rena. Foto: Forsvarsmateriell

Polen skal oppgradere sine 300 russiske T-72 stridsvogner

Det Polske rustnings-inspektoratet vurderer nå en mulig oppgradering av sine 300 T-72M1/M1D stridsvogner.

DET POLSKE RUSTNINGS-INSPEKTORATET LA Fungerende forsvarsminister Bartosz Kownacki sa den 8. desember en slik oppgradering vil totalt koste ca 2,7 milliarder kroner, noe som tilsvarer noe over 90 millioner pr vogn. Kontraktsforhandlingene forventes å ta halvannet år, før kontrakt eventuelt skrives. Tanken er at de oppgraderte vognene skal brukes fremt til 5. generasjons stridsvogner kommer på markedet i 2035-40. De oppgraderte stridsvognene skal få ny 125 mm ammunisjon, ny generasjon ERAWA reaktiv pansring, og ekstra pansring i hekken. Videre får de en Slovakisk 2A46MS125 mm/L46 kanon med modernisert automatlader med et SAVAN-15 avfyrings- og kontrollsystem. Vognene vil også få PNK-72 Radomka «night vision» til vognfører og et dag/natt kamera i hekken. Vognkommandør kan som tilleggsutstyr også få «night vision» og 360 graders observasjonsutstyr. De «nye» T-72 vognene vil også få nytt fjørings-system, girboks og en 850 hk S-12U motor.

Einar Holst Clausen

Kilde Jane's Defence Weekly

Polsk T 72 skal oppgraderes.

USMC tester autonomt styrt UH-1 "Huey"

AACUS testet på UH1 Huey.

ONR (Office of Naval Research) tester i disse dager ut et autonomt system de kaller AACUS (Autonomous Aerial Cargo/Utility System. De har montert det inn i et Bell UH-1 «Huey» helikopter. Helikoptret tar av, flyr og lander autonomt under varierte forhold, og med diverse hinder i veien under eksempelvis landing. Dette er mer enn et ubemannet helikopter, uttaler sjefen for ONR. AACUS er et system som kan monteres inn i ale typer helikoptre, og gjøre det autonomt. Et helikopter med AACUS sine sensorer, datakraft og algoritmer, tar selv avgjørelser på hva som er den beste ruten å fly. Den vurderer også det beste landingsområdet og hvilke hindringer som finnes og hvilke som må unngås.

Using the Autonomous Aerial Cargo/Utility System (AACUS), a HU-1 "Huey" helicopter can

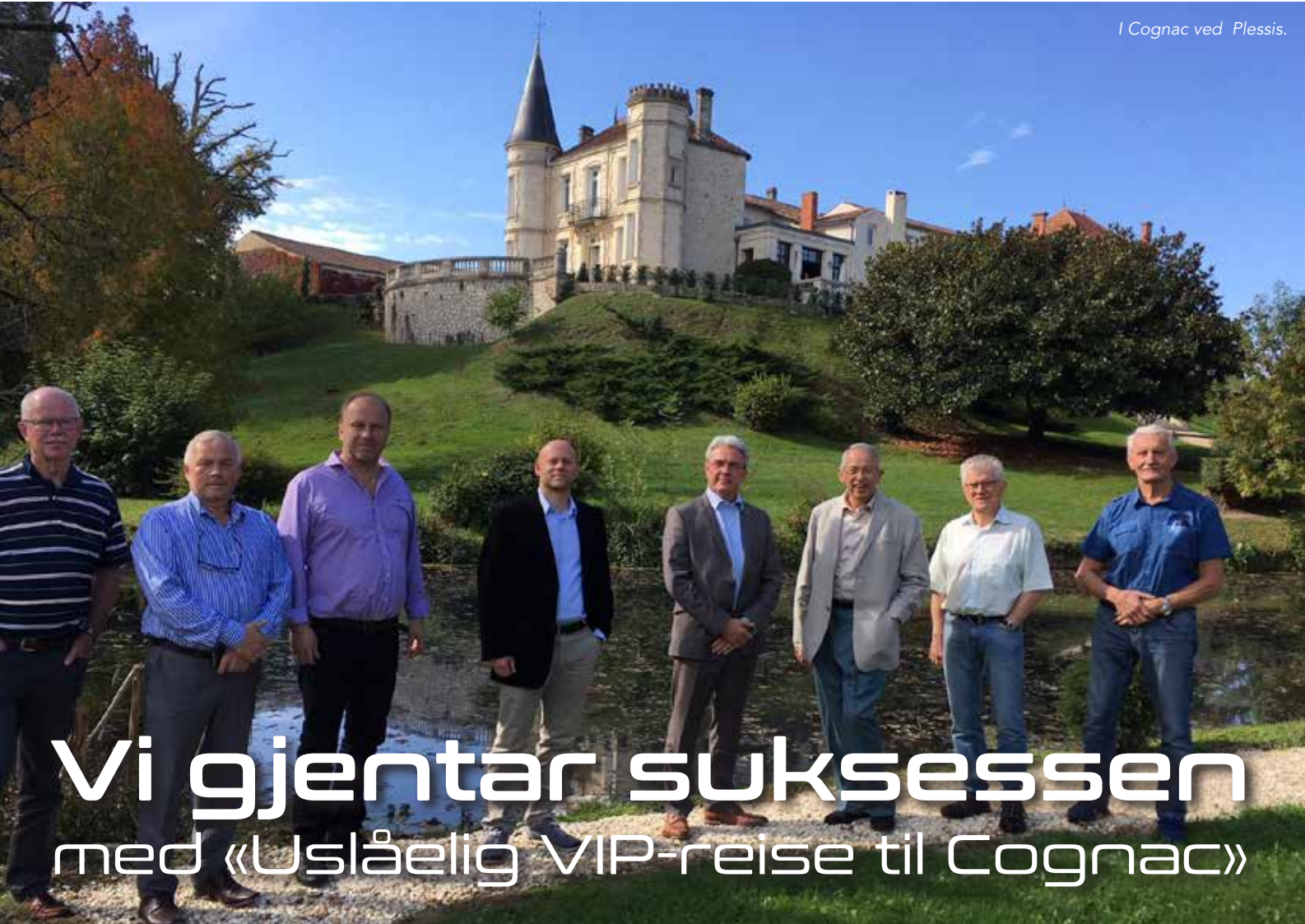
Eksempelvis vil et helikopter med AACUS kunne frakte forsyninger fra en base og frem til avdelinger. Den velger selv beste vei frem til avdelingen, og returnerer til base etter fullført oppdrag. Alt kontrollert fra en hand-holdt kontrollenhet.

Einar Holst Clausen

Kilde Jane's Defence Weekly

Alt kontrollert fra en håndholdt kontroll.

Vi gjentar suksessen med «Uslåelig VIP-reise til Cognac»

– slottslunsj, ridderseremoni, smaking og blanding av egen XO, er noe av det dere får oppleve

AV TOR GUNNAR FRAMNES /BFO HTV UTLAND
FOTO: PRIVAT

COGNAC OG OFFISEREN
Cognac-kurs ble tatt inn i Krigsskolens «Takt & Tone»-kurs ved starten av 2000-tallet, og kadettene så straks nytteverdien i å kunne det mest grunnleggende om denne ypperste offisersdrink av alle - eller som en kadett så korrekt uttrykte: «Du er ikke skikkelig offiser hvis du ikke kan prate litt rundt det gode i glasset. Som offiser må man representere i middager og ofte mer formelle arrangementer, og da ville jeg følt meg litt dum om jeg ikke var i stand til å konversere over innholdet i glasset».

KAFO-lederen oppsummerte etter ett av kursene som ble holdt i de ærverdige KS-lokalene i Tollbodgt. 10: Etter kurset sitter samtlige deltakere igjen med grunnleggende forståelse rundt produksjon og nytelse av cognac. Man har lært forskjell på hva som er «godt og mindre godt», hvor ligger de små og store forskjellene i fremstilling og smak. Ingen av oss vil lenger være en som drikker cognac uten meninger, men heller en nyter av cognac med forståelse og innsikt i drikkens varierende spekter og kvaliteter.

Disse sitatene viser nettopp hva man – i tillegg til mye mer – vil få med seg i den BFO-arrangerte turen til denne gudedrikkens hjemby.

GJENTAR TILBUDET ETTER FORESPØRSEL
Flere som ikke fikk med seg reisen i fjor har forespurt om det har vært mulig å gjenta tilbudet, og for å ivareta medlemmenes ønsker gjør vi selvsagt dette.

At dette er et VIP-arrangement sikres ved at det er et begrenset antall deltakere (12-14), og man får god anledning til å bli godt kjent hos «norske» Bache-Gabrielsen, samt møte og spise lunsj med eier og familieoverhode hos Camus. Hos Camus får man, etter solid instruksjon, blande sin egen utsøkte XO med personlig etikett – dette etter privat lunsj på familieslottet som avsluttes i kjelleren med smaking av fødselskonjakken til Jean-Paul Camus. Det er heller ingen ulempe at reiselederen i over 30 år har vært en nær personlig venn av eieren!

FØLGENDE TILBAKEMELDING BLE MOTTATT FRA EN AV DELTAKERNE ETTER FORRIGE TUR:
«En fantastisk tur med BFO til Cognac!

Jeg hadde ganske store forventninger til turen, og disse ble i høyeste grad oppfylt! Reisefølget var en trivelig blanding av aktive og pensjonerte offiserer, med aktiv og kunnskapsrik reiseleder Runar Framnes i spissen.

Vi ble veldig godt mottatt hos Bache Gabrielsen, hvor Christian Bache Gabrielsen i ord og bilder fortalte om firmaet, og besøket ble avsluttet med en god lunsj. Høydepunktet ble besøket hos Camus. Jean-Paul Camus fulgte oss det meste av dagen, og kunne øse av sine kunnskaper om historien og produksjon. På slottet til familien ble vi slått til riddere av «Det Galante Glass/Chevalerie du Verre Galant» under en høytidelig seremoni. Lunsjen, med dertil mye god drikke, var gedigen. Høydepunktet var besøket

i slottskjelleren hvor verten serverte cognac som var tappet av hans far da Jean-Paul ble født.»
Helge Kristensen, oblt. (r)

«DET BESTE COGNAC HAR Å BY PÅ» – PROGRAM:
Ons. 30.mai: Gardermoen-Paris-Bordeaux, transport til Cognac, rask innsjekk midt i sentrum av denne sjarmerende byen, Hotel Le Cheval Blanc, før velkomstmiddag på Le Bistrot de Claude (www.bistro-de-claude.com).
Torsdag 31. mai: Her starter «Den Store Dagen» hos Maison Camus, det mest eksklusive av cognachusene, rett etter frokost med rundtur, omvisning og instruksjon i «Hvordan cognac blir til», påfulgt av velkomst på slottet av familieoverhodet, Jean-Paul Camus, med stoor lunsj (i pent antrekk) med utsøkte viner og eldgammel cognac, ridderseremoni og velkomst til ridderordenen «Det Galante Glass». Deretter cognacsmaking og blanding («Master Blending») av egen XO med privat navnet etikett på flaske man tar med seg hjem (www.camus.fr). Etermiddagen og kvelden er til egen disposisjon i Cognac.
Fredag 1. juni: Starter med besøk på Cognacmuseet for de som ønsker dette, deretter smaking og lunsj hos «helnorske» Bache Gabrielsen (www.bache-gabrielsen.com), der vi blir instruert og vist rundt i bedriften etter sekondløytnant Thomas Bache-Gabrielsen - som ankom fra Holmestrand for over 100 år siden. Deretter blir det tid til å se seg rundt i Cognac før gourmetmiddag på utsøkte Les Pigeons Blancs (www.pigeons-blancs-fr).
Lør. 2. juni: Tidlig frokost og transport tilbake til flyplassen i Bordeaux og avreise til Oslo.

fakta

ADMINISTRATIV INFORMASJON
Flytider:
Onsdag 30/5-2018: Oslo-Bordeaux via Amsterdam.
Avreise Oslo Gardermoen 11:50, ankomst Bordeaux 16:20
Lørdag 2/6-2018: Bordeaux-Oslo via Amsterdam
Avreise Bordeaux 11:50, ankomst Oslo Gardermoen 16:20

Pris per person i dobbeltrom: kr 12.950.- som inkluderer alt ovennevnte unntatt drikkevarer til de to middagene.
Påmelding snarest («førstemann til mølla», inntil 14 plasser) og senest 16. mars til ABX Sport & Helse, e-post: post@abx.no, tlf. 456 00 384.
Ved påmelding faktureres det et ikke-refunderbart depositum på kr. 2.500 per person. Sluttbeløpet forfaller til betaling senest 26. mars.
NB! BFO-medlemmer får kr. 700 i rabatt ved påmelding innen 20. februar.
Enkeltromstillegg kr. 1.190.
Bagasje utover carry-on er kr. 400 per kolli. Evt. antall kolli ønsket oppgis ved påmelding.
Reiseleder er Runar Framnes, mangeårig kursholder for KS Linderud. Han kan evt. også besvare spørsmål vedr. turen, tlf. 464 10 532.

Den 12. mann

Norsk drama/action

FILMANMELDELSE

Regi: Harald Zwart

Med: Thomas Gullestad, Jonathan Rhys-Meyers, Mads Sjøgård Pettersen, Marie Blokhus, Nils Utsi

Lengde: 2 timer 15 min

NILS VERMUND GJERSTAD

SEIG, NORSK MOTSTANDSKAMP

Historien om Jan Baalsruds flukt i Troms i 1943 er en av de sterkeste fra okkupasjonstiden i Norge. Allerede i 1957 ble den filmatisert av Arne Skouen. I dag har få under førti år sett denne klassikeren, så det er helt greit med en remake av dette norske helteeposet. Troms 1943. I første scene møter vi en skøyte med tolv norske sabotører som blir angrepet av tyskerne i Nord-Troms. Noen av mannskapet blir drept på stedet, andre blir fanget og senere henrettet. Jan Baalsrud er den eneste som klarer å flykte og kommer seg i sikkerhet hos vennligsinnede nordmenn på fastlandet. Med seg har Baalsrud viktige dokumenter som han må frakte videre til Sverige. Ferden dit blir en ekstrem prøvelse. Etter å ha fått et snøskred over seg er han mer død enn levende, og klarer såvidt å komme seg i skjul på et lite gårdsbruk. Nazistene er på jakt etter ham og saumfarer alle gårdsbruk i området, under ledelse av Gestapo-sjefen Kurt Stage som aldri tidligere har mislyktes.

Filmen har driv og spenning, men siden Baalsruds historie er såpass kjent tar det også litt brodden av spenning, men for all del man kjeder seg ikke. Det er til tider tøft å være publikum i kino å se på hvor mye Baalsrud lider, sulter og fryser. Når han må amputere tær er det nesten fysisk vondt å se på. Thomas Gullestad i hovedrollen gjør i flere scener en sterk og imponerende innsats. Som skuespiller har han lite fartstid og er mest kjent som hiphop-artist i bandet Klovner i Kamp. Marie Blokhus i rollen som sympatisk gårdsjente er minst like overbevisende.

Irske Jonathan Rhys-Meyers som den kyniske

Gestapo-sjefen Kurt Stage fungerer godt som filmens skurk, men samtidig er dette et nokså typisk fremstilling av en besatt nazist som skal ta å fange motstandsmannen for enhver pris. Et sjeldent innslag av humor i filmen når Gestapo-sjefen vasser ut i sjøen for å sjekke hvor lang tid man kan klare seg i iskaldt vann.

Forøvrig er det litt friskt at det er med litt samisk dialog og innspill i filmen. Den erfarne samiske skuespilleren Nils Utsi har en birolle. Det er bra at Harald Zwart får frem samenes innsats i Jan Baalsruds flukt til Sverige. En actionscene med reinsdyr som viktige aktører er blant filmens høydepunkt.

De tekniske aspektene ved filmen er svært gode. Regissør Zwart har fartstid fra Hollywood og har tidligere laget remake av "Pink Panther 2" (2009) og "Karate Kid" (2010). Den ekstreme personifiseringen av krigen kan virke som en slags Hollywood-grep, motstandskampen er personifisert ved Baalsrud og nazistene ved Stage. Elementer som norsk natur, snø, action og reinsdyr gir også assosiasjoner til Nils Gaups "Veiviseren" (1987)

Man kommer ikke utenom at lengden på 2 timer og 15 minutter er litt langdryg og midt i kunne den vært strammere klippet. Filmen fortjener å bli sett av alle, men man må være forberedt på å se litt menneskelig lidelse. Selv vred jeg meg i kinosetet da Baalsrud lider som verst og må amputere tær. Det er vondt å se på.

Det beste med filmen er de vakre fotografiene av majestetisk nordnorsk natur og snøkledd fjellformasjoner. Soundtracket er med på å fremheve landskapet. Forøvrig skal det bli interessant å se om "Den 12. mann" har samme appell i utlandet som Oscarvinneren "Ni liv" i sin tid hadde.

Operation Faustschlag

Mot slutten av 1917 var Russland fortsatt med i første verdenskrig, men det var indre politisk uro som opptok de nye makthaverne. På tysk side så man muligheten for en rask seier i øst og frigjøring av sårt tiltrengte tropper til vestfronten.

AV TROND SÆTRE

Etter at bolsjevikene tok makten i Russland i november 1917 (oktober i følge den russiske kalenderen), var de raskt ute med å kunngjøre at Russland skulle trekke seg ut av verdenskrigen. De hadde nok med å utkjempes den nylig påbegynte russiske borgerkrigen. Våpenhvile og forhandlinger med sentralmaktene begynte allerede i desember samme år. Men som betingelse for fred krevde Tyskland å få beholde sine allerede annekterte områder i Polen, Litauen og Latvia. Det var mer enn russerne kunne godta. Den russiske sjefsforhandleren, Lev Trotskij, håpet at det skulle bryte ut revolusjon i Tyskland snart, og prøvde å hale ut tiden. Han mente at Russland var i en tilstand av "verken krig eller fred", og den 28. januar erklærte han at krigen var over for deres del. Den gikk ikke. Den tyske stabssjefen, general Max Hoffman fikk til en fredsavtale med Ukraina, og erklærte at våpenhvilen med russerne skulle avsluttes den 17. februar.

Dagen etter igangsatte sentralmaktene tropper en tredelt offensiv på østfronten. Denne fikk navnet "Operation Faustschlag" (Operasjon Knyttneveslag), og er også blitt kjent under det selvforklarende navnet "Elleve-dagerskrigen". Femti tyske divisjoner krysset elva Dvina og møtte svært liten russisk motstand da de tok byen Pskov nære Estland. En styrke på 16 divisjoner annekterte byen Narva i Estland den 26. februar. Litt lenger sør mar-sjerte den 10. armé og 41. korps mot Smolensk, og den sørligste styrken sikret Kiev for sentralmaktene. Offensiven inkluderte også et tyrkisk angrep via Kaukasus som endte i Baku.

Bolsjevikene var ikke i stand til å fortsette krigen om de så ville; hærsjefen Nikolai Krylenko hadde demobilisert hæren. Lenin konkluderte med at det viktigste var å sørge for at bolsjevikene beholdt kontrollen over Russland, og at noen offer måtte de røde tåle for å kunne konsentrere seg om borgerkrigen. Tyskerne tok derfor hardt i da de satte seg til forhandlingsbordet; selv den tyske forhandleren var visstnok sjokkert over kravene. Resultatet var Freden i Brest-Litovsk, der russerne den 3. mars frasa seg alle territoriale krav i Finland, de baltiske statene, Hviterussland og Ukraina. Disse landenes skjebne skulle avgjøres av Tyskland og Østerrike-Ungarn. Traktaten innebar også at Tyrkia fikk tilbake noen

mindre områder de hadde tapt i den russiske-tyrkiske krigen av 1877-78.

Brest-Litovskavtalen gjorde ikke umiddelbart slutt på krigen i øst. Utenfor Russland var tyskerne fortsatt involvert i kamphandlinger på Krimhalvøya, i Kaukasus og i Finland. Med fredsslutningen kunne tyskerne intervensere i den finske borgerkrigen, og bidro til at den ble vunnet av «de hvite», dvs. de borgerlige.

Ikke desto mindre ble avtalen mellom Tyskland og Sovjetunionen regnet som såpass betydningsfull at de allierte vurderte å intervensere militært i Russland. Fredsslutningen sørget nemlig for at Tyskland fikk sendt betydelige forsterkninger til vestfronten, og den første perioden gikk det bra for tyskerne. General Ludendorff hadde planlagt en ny, tysk offensiv helt siden november 1917. Våroffensiven hans, som begynte 21. mars, førte til at den tyske hæren avanserte lenger enn noen av sidene på vestfronten hadde gjort siden 1914. Hovedangrepet brøt gjennom det vanskelige forsvarsområdet mellom de franske og de britiske styrkene, og tilbakela 65 kilometer bare den første dagen.

Men mye av den innledende suksessen kunne tilskrives overraskelsesmomentet, og tyskerne satte for mye ressurser inn på å angripe sterkt forsvarte britiske enheter. Virkelig viktige mål ble beskyttet og beholdt av de allierte, mens store deler av den videre tyske framrykningen skjedde i områder som var strategisk uviktige for de allierte. Forsvarslommer ble dannet bak tyskernes framrykninger, noe som også førte til at det ble vanskelig å få fram forsyninger. Ganske snart befant tyskerne seg i en fastlåst situasjon, og Ludendorff hadde problemer med å samle og organisere hæren. Svært mange av elitesoldatene – stotruppen - hadde allerede falt, og de var vanskelig å erstatte. De allierte fikk derimot hjelp fra USA. Målet med den tyske våroffensiven hadde vært å tvinge Frankrike i kne før de amerikanske forsterkningene var på plass. Men lenge før den allierte motoffensiven i august, der over en million nyankomne amerikanske soldater ble satt inn, var det klart at Tyskland hadde mistet sin sjanse. Avansementet stoppet opp i april. I løpet av juli ble de drevet tilbake til de tidligere forsvarslinjene, og krigen var i realiteten avgjort.

Ved sentralmaktens endelige kapitulasjon i november, ble Brest-Litovskavtalen annullert. Nye grensestrider skulle følge.

Nedre Kalbakkvei 88,
1081 Oslo
tlf 53 69 78 78
support@milrab.no

milrab.no
GEARS YOU THERE

Sjekk vår
nettbutikk
bfo.milrab.no

Milrab Fleecejakke
Varm og slitesterk jakke til allsidig bruk.
557,-

Crispi S.W.A.T Evo
Solid og lett sko med GORE TEX og godt grep.
~~Før 2999,-~~
2189,-

Nansus Bunker 95L
Romslig og slitesterk bagg som tåler røft bruk.
~~Før 1300,-~~
949,-

Suunto Spartan Sport Wrist HR Baro
Med barometrisk høydemåler og FusedAlti™.
~~Før 5099,-~~
4446,-

Nitecore SRT7 Revenger
Taktisk lykt i høy kvalitet.
~~Før 1299,-~~
1147,-

Garmin Foretrex 601
Benytter satellittsystemene GPS, GLONASS og Galileo.

2249,-

Oakley Jawbreaker
Glassene slipper igjennom flere farger uten å slippe inn mer lys.

1499,-

Under Armour Tactical
Designet for bruk under kroppsbeskyttelse.

649,-

Gerber Paraframe I
Uthulet ramme gir en lav vekt på kniven.

378,-

GA INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE TILBUD

Slik utdanner HV sine egne befal

Anders Ustad og Gøril Bentås tar lederutdanning i Heimevernet. – Det vi lærer på troppssjefskurset kommer til nytte både militært og sivilt, sier de to.

TEKST OG FOTO: RUNE SÆVIK

Det er mangel på befal i Heimevernet. HV trenger flere tusen befal og spesialister i framtiden, samtidig som tilførselen av ledere fra de andre forsvarsgrenene krymper. Hæren, Luftforsvaret og Sjøforsvaret har redusert sin befalsutdanning. I tillegg er HVs egen befalsskole lagt ned. HV-distriktene er derfor nødt til å utdanne flere ledere selv.

Det er november, og inne i Værnes garnison utdannes det nye troppssjefer til Trøndelag og Hålogaland HV-distrikter. Trøndere og nordlendinger får påfyll av teori i en uke. Den neste uken skal de tilbringe utendørs. Da skal de ut og prøve seg i praksis, med erfarne veiledere som støtte.

Inne i klasserommet foreleses det litt, men det samtales mest. Kursdel-takerne lærer av hverandre. De har mangfoldig bakgrunn, både sivilt og militært. Her deles all denne kompetansen. De fremtidige troppssjefene presenterer, diskuterer og reflekterer.

FLERE HAR GJORT SAMME FEIL

– Det er mye å lære fra de andre her. Jeg sitter stadig og tenker «oi, det var lurt, det der hadde jeg ikke tenkt på». Dessuten er det godt å høre at det er lov til å mislykkes; at det er flere som har gjort de samme feilene. Vi lærer av dem og går videre, sier Gøril Bentås (24) fra Brønnøysund.

Anders Ustad (35) fra Orkanger er enig:

– Så langt har dette vært et kjempebra kurs. Jeg liker både måten det gjennomføres på og instruktørene. Men vi lærer kanskje vel så mye av å utveksle erfaringer med hverandre, sier Anders.

– ØVELSENE BLIR BEDRE

Anders og Gøril er to svært umake deltakere. Anders var soldat i Luftforsvaret i 2006, gikk HVUB-utdanning på Værnes og jobbet deretter som befal i Luftforsvaret i to år. Han har vært midlertidig troppssjef i Orkla HV-område siden 2016.

Gøril er nyutdannet bioingeniør, og hun var lagfører i vakt og sikringstropp i Hæren i 2013. Foreløpig er hun også lagfører i Heimevernet. Så hvorfor dette kurset?

– Områdesjefen min er en iherdig pådriver for å sende folk på kurs. Jeg ble sendt på grunnkurs lederskap rett etter overføring til Heimevernet, og han oppfordret meg til å søke troppssjefskurs, selv om det ikke er en ledig stilling i området.

– Hva får du ut av kurset?

– Som lagfører er det nyttig å vite hvordan troppssjefen din tenker. Og i Heimevernet er det alltid rotasjon av folk: noen slutter, andre flytter, eller de kan ikke møte på øvelse. Plutselig er det en ledig stilling der. Dessuten er det viktig å engasjere seg. Hvis du synes HV-øvelsene er kjedelige, så må du være med på å gi øvelsene bedre innhold og mer mestringsfølelse. Nøkkelen til dette er å gå på kurs.

– For meg var det ganske opplagt: For å fortsette å være troppssjef, må jeg ha dette kurset. Og øvelsene blir bedre for alle ved at jeg lærer av andre HV-befal som er i samme situasjon, sier Anders.

TROPPSSJEF I DET SIVILE

Anders Ustad er leder både i Heimevernet og i den sivile jobben. Når han ikke har på uniformen, er han teamleder for 50 ansatte i industribedriften Elkem Thamshavn.

– Jeg synes jeg lærer mye på kurset som er nyttig både militært og sivilt. Man blir mer bevisst dette med delegering og ansvarliggjøring, for eksempel – viktigheten av å lede via lagførerne, sier han.

– Men det er vel stor forskjell på militært lederskap og ledelse i det sivile?

– Noe forskjellig er det selvsagt, men ikke så mye som folk flest tror. Jeg har tatt med meg mange erfaringer fra Forsvaret inn i den sivile jobben. Begge steder handler det om å delegere, om å behandle folk riktig og å være lagspiller. Du må få med deg folk, sier Anders.

Han ser dessuten mange likheter mellom HV-soldater og operatører på en industriarbeidsplass:

– Kjønnsbalansen og alderssammensetningen er ganske lik. Folks motivasjon varierer i begge arenaer, og involvering skaper glød.

VIL OPP OG FRAM

– Troppssjefskurset varer i to uker – så da har dere vel fått nok HV-kurs for en stund?

– Nei, jeg har lyst til å ta flere, særlig sanitet 3-kurset. Dessuten hører jeg at de har mange interessante kurs på Dombås, sier Gøril.

Anders er også sulten på mer.

– Ja, jeg innrømmer det: Jeg vil opp og frem. Hvorfor stoppe som troppssjef? Sånn tenker jeg i det sivile også: Jeg er teamleder nå, men tar ingeniørutdanning i fritiden.

Kursleder Ketil Spjøtvoll nikker anerkjennende i bakgrunnen:

– Som jeg har sagt til dere: Skal du være leder, kan du ikke skjermes over å stikke deg frem.

fakta

- Heimevernet videreutdanner årlig flere tusen spesialister og befal gjennom intensive, modulbaserte fag- og ledelseskurs.
- Kursene bygger på den grunnutdanning mannskapene har med seg fra vernepliktstjenesten i en av våpengrenene.
- En rekke av kursene i Heimevernet gir unik kompetanse og erfaringer som du kan ta med deg i din private yrkeskarriere, dette være seg ledelseskurs, samband, navigasjon og sanitet med mer.
- Grunnleggende kurs på lagfører og troppssjefsnivå holdes lokalt i HV-distriktene.
- Kurs på høyere nivå, samt spesialistkurs, holdes typisk på Heimevernets skole- og kompetansesenter (HVSKS), som er lokalisert på Dombås.

Kraftig redusert norsk deltagelse i Litauen

Den norske innsatsen i NATOs tyskledete bataljon i Litauen ble betydelig redusert etter at kompanistridsgruppen fra Telemark bataljon og Brigaden i Nord Norge ble trukket hjem før jul. I januar ble den erstattet av Fjernoppklarings-eskadronen fra Setermoen. Tallet på norske soldater gikk ned fra snaut 200 til 35.

Vaktjeneste i sene nattetimer.

Øvelse og i angrep.

AV TOR HUSBY
FOTO: FORSVARET

Sjefen for den norske kontingenten, major Christian Berglund Marcussen, opplyser at eskadronen forsterkes med 15 mann fra Setermoen. De skal komme av og til for å støtte bataljonssjefen. Oppdraget varer frem til sommeren. Om andre norske avdelinger overtar da er ennå uavklart. I jula jobbet åtte mann med å forberede ankomsten fra Setermoen. Eskadronen forlegges i helt nye bo-containere for 1-2 personer. Containerne har dusj og kjøkken. En lege og sykepleier følger også med troppen. I tillegg har alle de norske soldatene høy sanitetskompetanse.

TYSK LEDELSE

Norge er en del av en defensiv multinasjonal NATO-styrke under tysk ledelse som ble etablert i fjor sommer. I tillegg til de tyske troppene på

rundt 600 mann, har Frankrike 250, Nederland 200 og Kroatia også 200 soldater. Alle er forlagt til Rukla-leiren. Hensikten med NATO-bataljonene i de tre baltiske land og Polen er å berolige vertslandene etter uroen som oppstod i de baltiske befolkningene etter Russlands anneksjon av Krim i 2015. Den andre hensikten er samtidig å øke den krigsforebyggende terskelen. Derfor må NATOs tre bataljoner være synlig til stede. Den norske troppen skal innhente fjerninformasjon til bataljonssjefen.

-Det er viktig at Norge deltar og stiller opp for Baltikum. Vårt oppdrag er å jobbe sammen med våre allierte. Norske soldater er vant til å være på oppdrag i utlandet og har ord på seg til å være selvstendige og løsningsorienterte, sier major Marcussen til Offisersbladet.

Hvorfor ble det en så stor reduksjon i det norske styrkebidraget?

-Norge er militært engasjert i så mange land og har ikke så mange å ta av. Det er dessuten normalt å rotere styrkene som er engasjert i utlandet, svarer styrkesjefen.

FIRE UKERS ØVELSE

Bataljonen i Litauen gikk umiddelbart etter årsskiftet inn i en fire ukers lang øvelse i Padrade-øvelsesfelt utenfor Vilnius. Etter dette blir det avholdt noen mindre øvelser. I juni kommer det en stor øvelse for å trene hele konseptet.

Mens den norske kontingenten i fjor bl.a. ble utstyrt med panservogner, har Fjernoppklarings-eskadronen håndvåpen, inklusiv skarpskyttersvåpen og kjøretøy til administrativ transport.

NATOs fire bataljoner var på plass i fjor sommer. I september startet Russland sin store Zapad 17-øvelse øst for de baltiske land. Dette er en storøvelse som avholdes hvert fjerde år i de vestlige deler av Russland. Zapad 17 gikk også i deler av Hviterussland. Russland påstod at bare 12.700 mann deltok, men NATO anslo at over 100.000 mann kan ha deltatt. At russerne alltid oppgir under 13.000 mann skyldes at landet med et høyere antall soldater må invitere til inspeksjon av øvelsen fra

Major Christian Berglund Markussen.

Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE) Russland har undertegnet dokumentet. Reglene gir full rett til overflyvning, rett til å snakke med soldatene og bli orientert om scenariet for øvelsen. NATOs generalsekretær Jens Stoltenberg opplyser at Russland ikke noen ganger har gitt OSSE-observatører adgang etter den kalde krigen.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

FRODE BERG FENGSELT – NY TVIL OM WALLENBERG

En tid før grenseinspektør Frode Berg ble arrestert i Moskva, av slo Russlands hemmelige tjeneste FSB å utlevere dokumenter om den svenske diplomaten Raoul Wallenberg, som ble arrestert av sovjeterne i Budapest 17. januar 1945 og som senere har vært forsvunnet. Under tøværer etter Sovjetunionens fall ble det gjennomført to russiske granskinger av Wallenberg-saken, i 1991 og 2000, som konkluderte med at Wallenberg ble drept på Stalins ordre i 1947. Familien har imidlertid aldri slått seg helt til ro, blant annet fordi det i sin tid innløp flere utsagn om at Wallenberg skal ha blitt observert i sovjetiske fangeleire og fengsler etter 1947, men nå vil FSB altså ikke bistå i videre arbeid med å bringe endelig avklaring i saken. Raoul Wallenbergs halvsøster, Nina von Dardel Lagergren, lever ennå. Hun er gift med FNs tidligere generalsekretær Kofi Annan.

Grenseinspektør Frode Berg.

FSBs avslag kan, i likhet med arrestasjonen av Frode Berg, indikere en enda hardere linje enn det vi har sett utvikle seg i senere år. Wallenberg-familiens advokat i Moskva mener at FSB ikke vil skape en presedens som kan føre til at stadig nye dokumenter, i forskjellige saker, må frigis. Dette står imidlertid i noe kontrast til en utstilling som ble åpnet i Moskva sist sommer, der den britiske høyforræderen Kim Philby hylles som helt, idealist og en sann venn av Russland. Utstillingen omfatter en rekke interessante, tidligere ukjente dokumenter. Disse er altså frigitt av FSB.

Raoul Wallenberg, svensk diplomat.

Mens Raoul Wallenberg reddet et stort antall ungarske jøder, trolig mange tusen, medførte Kim Philbys svik at flere hundre gode mennesker bak jernteppet mistet livet. Philby, som lenge tjenestegjorde i den britiske etterretningstjenesten MI6, hoppet av til Sovjetunionen i 1963, giftet seg for fjerde gang og levde i Moskva til han omsider lyktes i å drikke seg ihjel i 1988.

Både Berg-saken og Philby-utstillingen kan inngå i et planmessig arbeid for å styrke FSBs, utenlands etterretningstjenesten SVRs og militære GRUs prestisje i russisk opinion, også i historisk sammenheng. Et innslag som kaller litt på tragikomikken er at statuen av sjefen for førkrigstidens NKVD, KGBs og FSBs forgjenger, den nådeløse og hatende Felix Dzerzinsky, for lengst er oppe igjen. Den sto på Den røde plass til den ble revet i forakt ved Sovjetunionens fall i 1991, men står nå på sin prektige gamle sokkel i en park i Moskva. President Vladimir Putin er som kjent gammel KGB-mann. Og kanskje historisk interessert. (Eye Spy m.fl. kilder)

KUZNETSOV I TRØBBEL

Den russiske Nordflåten hangarskip Admiral Kuznetsov ligger nå i bøyene i påvente av en åpenbart hardt tiltrengt heloverhaling, som er kostnadsberegnet til 25 milliarder rubler. Det synes å være pengemangel som har fått Nordflåten til å velge denne løsningen, fremfor en tidligere planlagt, 2-års gjennomgripende oppdatering og heloverhaling til mellom 40 og 50

Hangarskipet Kuznetsov.

milliarder rubler. Kuznetsov har som kjent hatt notoriske problemer helt siden den heiste flagget første gang, spesielt med maskineriet. Det spyr røyk som av og til er synlig over halve Atlanteren, og hangarskipet har gjerne hatt trofast følge av en taubåt. Fartøyet ligger nå i en slags beredskap ved et verft i Roslyakovo, nær Murmansk, og slikker sårene etter sitt delvis mislykte tokt til Middelhavet for å delta i bombingene over Syria. Flyene gjorde for så vidt jobben på dette toktet, men ikke fartøyet.

I løpet av innsatsen over Syria mistet Kuznetsov et Mig-29 Fulcrum og et Sukhoi Su-33 Flanker kampfly, begge ved at flyene gikk tomme for drivstoff fordi wirer i bremsesystemet på dekket på hangarskipet hadde røket og man ikke klarte å reparere i tide. Flybesetningene måtte derfor skyte seg ut. Det fremgår ikke hvorfor det ikke var beregnet reservefuel til å gå til den russiske Hmeimim-basen ved Latakia. Resultatet av trøbbelen med landingssystemet var i alle fall at de fleste av hangarskipflyenes tokt ble fløyet fra Hmeimim.

Russerne planlegger et nytt hangarskip, på ca. 95.000 tonn mot Kuznetsovs 55.000. Men viseforsvarsminister Jurij Borisov har uttalt at byggestart neppe blir før i 2025. Deretter skal fartøyet bygges og kjøres opp til operativ status. Noe virkelig effektivt hangarskip kan russerne derfor neppe ha før ca. 2035.

Det Kinesiske hangarskipet Liaoning er et ombygget Varjag.

Kuznetsov må alt i alt anses som noe nær en fiasko. Ironisk nok har kineserne lyktes bedre med søsterskipet Varjag, som ble kjøpt i 1998 etter at Sovjetunionen var bukket under. Etter en lang og omstendelig ombygging og under navnet Liaoning, seiler ex-Varjag nå tilsynelatende forholdsvis effektivt og problemfritt. Den kinesiske marinen kjøpte også ca. 100 Sukhoi Su-27SK Flanker kampfly som ble lisensbygget i Kina, men opererer først og fremst sin egen Flanker-kopi J-15 på Liaoning. (Alexander Mladenov, Air International, des. 2017, Andrew Tate, Jane's International Defence Review, des 2017)

STORE FORDELER FOR DEG SOM TJENESTEGJØR I UTLANDET

Når du tjenestegjør i utlandet kan du kjøpe Volvo til gunstige betingelser via Volvo Global Specialist Sales.

BESTILL FØR 30.03.2018 OG FÅ
€ 500 I RABATT

NYE VOLVO XC40 D3 AWD
FRA € 26.060

KONTAKT **BILIA ØKERN** I DAG

VOLVO XC60 D4 AWD FRA € 32.900
€ 2.500 I RABATT PÅ INSCRIPTION/R-DESIGN*

VOLVO XC90 D5 AWD FRA € 44.330
€ 3.000 I RABATT PÅ INSCRIPTION/R-DESIGN*

FLERE AV VÅRE MODELLER HAR GODE KAMPANJER I DISSE DAGER.
LES MER PÅ BILIA.NO/DIPLOMATSAVG ELLER TA KONTAKT MED SIV FJELLMO-GRØNDAHL:
E-POST SFG@BILIA.NO | TLF. 530 25 039

XC60- og XC90-tilbudene gjelder ikke T8. Tilbudene gjelder t.o.m. 30.03.2018. Illustrasjonsfoto. Forbehold om trykkfeil.

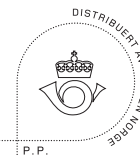

Alt som gjelder Volvo. Og litt til.
Ring oss på telefon 915 08555, chat med oss på bilia.no og følg oss på facebook.com/bilianorgevolvo

Bilia Økern: Økernveien 115

bilia.no/volvo

B-Economique
NORGE

Avsender: Offisersbladet, Postboks 501 Sentrum, NO-0105 Oslo

GIRAFFE 1X

FLEXIBLE PROTECTION FOR MOBILE FORCES

SAAB TECHNOLOGIES NORWAY AS
WWW.SAAB.NO

SAAB